

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra politologie

**Problematika migrace v prezidentských předvolebních kampaních
v Mexiku a Spojených státech amerických**

Diplomová práce

Autor: Petra Hnilová

Studijní program: N6701 Politologie

Studijní obor: Politologie – latinskoamerická studia

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Pavlína Springerová Ph.D.

Hradec Králové, 2015

Zadání diplomové práce

Autor: Bc. Petra Hnilová

Studijní program: N6701 Politologie

Studijní obor: Politologie – latinskoamerická studia

Název závěrečné práce: **Problematika migrace v prezidentských předvolebních kampaních v Mexiku a Spojených státech amerických**

Název závěrečné práce AJ: The Issue of Migration in Presidential Election Campaigns in Mexico and United States of America

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce se bude zabývat fenoménem migrace z Mexika do Spojených států amerických. Téma mexické migrace je aktuální a stále více diskutované nejen mezi akademiky napříč různými obory, ale stává se také náplní mnohých politických debat. Mexičané představovali v posledních třiceti letech hlavní zdroj americké imigrace, která až donedávna stále rostla. Napříč jejímu poklesu v minulém roce tvoří Mexičané stále největší národnostní menšinu a největší hispánskou skupinu žijící v USA, se kterou je potřeba do budoucna počítat a která jistě ovlivní i charakter politického života ve Spojených státech amerických.

V minulém roce se v obou zemích uskutečnily prezidentské volby. V Mexiku byl zvolen Enrique Peña Nieto, který porazil Andrése Manuela Lópeze Obradora. Ve Spojených státech amerických obhájil svůj mandát dosavadní prezident Barack Obama proti Mittu Romneymu. Cílem diplomové práce je za pomoci diskurzivní analýzy debat zjistit, jak se problematice mexické migrace v předvolebních kampaních věnovali prezidentští kandidáti obou federací, jak tato rétorika ovlivnila jejich podporu ve volbách a nakolik praktická politika této rétorice odpovídá.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala (pod dohledem vedoucí diplomové práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 20.4.2015

Anotace

HNILOVÁ, PETRA. *Problematika migrace v prezidentských předvolebních kampaních v Mexiku a Spojených státech amerických*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2015, s. 83. Diplomová práce.

Cílem diplomové práce bylo hlouběji porozumět strategiím Cross-Racial Mobilization a Cross-Border Mobilization využitých v prezidentských volbách v Mexiku a USA, které se v obou zemích konaly v roce 2012, jejich identifikace a detailní popis a také jejich komparace. Pro výzkum byla zvolena metoda tématické analýzy induktivního typu, která vycházela z tradice konstruktivismu a jejíž předmětem byl sémantický, tj. explicitní a implicitní, obsah předvolebních debat a projevů kandidátů prezidentských voleb v Mexiku a USA. Prostřednictvím tématické analýzy bylo v rámci debat a projevů prezidentských voleb v USA identifikováno celkem pět tématických bloků: *Obraz imigrace a imigranta, Ekonomická krize, Vzdělání, Přesvědčovací techniky a Zahraniční vztahy USA se zeměmi Latinské Ameriky* a v předvolebních debatách a projevech mexických prezidentských voleb celkem tři tématické bloky: *Obraz mexického emigranta, Přísliby a Přesvědčovací techniky*. V případě prezidentských voleb v USA bylo téma imigrace předmětem politické diskuze mezi prezidentskými kandidáty, v případě prezidentských voleb v Mexiku téma migrace nebylo předmětem politické debaty a mexičtí prezidentští kandidáti se mezi sebou odlišovali spíše tím, kolik důrazu kladli na téma migrace, než svými názory na ni. Přes tyto rozdíly kandidáti obou prezidentských voleb využívali k mobilizaci voličů mexického původu žijících v USA velmi podobných přesvědčovacích prostředků: přísliby, kritiky a očeňování, nebo identifikaci s imigranty/emigranty. Svou strukturou si tedy strategie CRM a CBM byly do jisté míry velmi podobné.

Klíčová slova: Prezidentské volby, Předvolební kampaň, Migrace, Mexiko, USA

Annotation

HNILOVÁ, PETRA. *The Issue of Migration in Presidential Election Campaigns in Mexico and United States of America*. Hradec Králové: Faculty of Arts, University of Hradec Králové, 2015, 83 pp. Diploma Dissertation.

The aim of this thesis was to gain deeper understanding of Cross-Racial Mobilization and Cross-Border Mobilization strategies used in presidential elections in Mexico and US, which in both countries took place in 2012, their identification and detailed description, as well as their comparison. We used a method of inductive thematic analysis, based on the tradition of constructivism, which analyzed a semantic, both explicit and implicit, content of candidates' debates and speeches of presidential elections in Mexico and the USA. Using thematic analysis we identified five thematic blocks in case of US Presidential Elections: The Image of Immigration and Immigrant, Economic Crisis, Education, Persuasive Techniques and Foreign Relations with Countries of Latin America, and three thematic blocks in case of Mexican Presidential Elections: The Image of the Mexican Emigrant, Commitments and Persuasive Techniques. In US Presidential Elections the issue of migration was part of political discussion between presidential candidates. In the case of Mexican Presidential Elections migration was not the subject of political discussion and Mexican presidential candidates differed from each other only by how much emphasis they put on issue of migration rather than by their opinions on migration. Despite these differences, presidential candidates of both elections tried to mobilize voters of Mexican origin living in the US using very similar methods of persuasion: promises, criticism and negative campaigning or identification with immigrants/emigrants. Therefore in its structure strategies of CRM and CBM were somewhat similar.

Keywords: Presidential Elections, Election Campaign, Migration, Mexico, US

Obsah

Úvod	1
1. Exkurz do problematiky volebního chování migrantů	8
1.1 Voliči mexického původu žijící v USA	8
1.1.1 Voliči mexického původu žijící v USA z pohledu prezidentských voleb v USA..	8
1.1.2 Mexičtí voliči žijící v USA z pohledu prezidentských voleb v Mexiku	11
1.2. Teoretické souvislosti volebního chování migrantů	14
2. Metodologický postup	21
3. Strategie CRM v prezidentských volbách v USA	26
3.1 Obraz imigrace a imigranta.....	26
3.1.1 Americký sen.....	28
3.1.2 Imigrační zákon.....	29
3.1.3 Imigrační reforma.....	30
3.1.4. První osadníci	32
3.1.5 Příbuzní	33
3.1.6 Vědci a odborníci	34
3.1.7 Příslušníci americké armády	35
3.1.8 Potomci nelegálních imigrantů.....	36
3.1.9 Zločinci.....	37
3.2 Ekonomická krize	37
3.3 Vzdělání	39
3.4 Přesvědčovací techniky.....	40
3.5 Zahraniční vztahy se zeměmi Latinské Ameriky.....	42

3.6 Vztahy mezi jednotlivými tématickými bloky.....	44
4. Strategie CBM v prezidentských volbách v Mexiku	47
4.1 Obraz mexického emigranta	47
4.1.1 Národní hrdost a oddanost Mexiku	48
4.1.2 Politická inkluze/exkluze	49
4.1.3 Postoj americké vlády a veřejnosti.....	50
4.2 Přísliby	51
4.2.1 Lepší Mexiko pro emigranty a jejich rodiny	51
4.2.2 Lepší podmínky v USA pro emigranty	54
4.3 Přesvědčování techniky	56
4.4 Vztahy mezi jednotlivými tématickými bloky.....	57
5. Komparace strategií CRM a CBM	60
Závěr	64
Prameny.....	69
Internetové zdroje	69
Literatura	72

Použité zkratky

ACS	American Community Survey
C	Convergencia
CBM	Cross-Border Mobilization
CPS	Current Population Survey
CRM	Cross-Racial Mobilization
DREAM Act	Development, Relief, and Education for Alien Minors
IFE	Instituto Federal Electoral
IRCA	Immigration Reform and Control Act
PAN	Partido Acción Nacional
PANAL	Partido Nueva Alianza
PMC	Partido Movimiento Ciudadano
PRD	Partido de Revolución Democrática
PRI	Partido Revolucionario Institucional
PT	Partido del Trabajo
PVEME	Partido Verde Ecologista México

Úvod

Předmětem výzkumu jsou předvolební strategie, které kandidáti využili v rámci předvolebních kampaní v prezidentských volbách v Mexiku a USA v roce 2012 k mobilizaci voličů mexického původu žijících na území USA.¹ Obsahem předvolebních kampaní je třeba se zabývat nejen z toho důvodu, že zachycuje, jaká témata kandidáti považují za důležitá, ale také proto, že obsah předvolebních kampaní určuje, jaká témata budou dále diskutována a vnímána jako důležitá celou společností.² Předvolební strategie, které kandidát vědomě využívá k mobilizaci voličů jiné rasy, než ke které sám přísluší, za účelem získání jejich volební podpory, budeme dle Collingwooda et al. (2014) označovat jako Cross-Racial Mobilization (CRM). V rámci našeho výzkumu se zaměříme na CRM využívanou kandidáty prezidentských voleb v USA k mobilizaci voličů mexického původu. Do CRM spadá jak využívaná rétorika, hesla, slogany, zkrátka jakákoli sdělení, která mají za cíl oslovit voliče mexického původu, tak veřejně publikované názory a sliby ohledně imigrační politiky. CRM využívá veškeré známé nástroje a komunikační kanály k mobilizaci voličů a prostupuje všemi fázemi předvolební kampaně. (Collingwood et al. 2014) Naproti tomu předvolební strategie vědomě využívané kandidáty k mobilizaci voličů žijících v zahraničí budeme označovat jako Cross-Border Mobilization (CBM). CBM je námi vytvořený pojem po vzoru CRM. V diplomové práci se soustředíme na CBM strategie využívané kandidáty prezidentských voleb v Mexiku k mobilizaci mexických voličů žijících v USA.

Z hlediska prezidentských voleb v Mexiku budou do skupiny voličů, které se snaží mobilizovat strategie CBM, spadat všichni mexičtí občané, kteří žijí na území USA a mají právo volit v mexických prezidentských volbách.³ Může se tedy jednat o legální i nelegální imigranty, naturalizované imigranty, kteří přijetím amerického občanství neztratili to mexické. Do budoucna s tím, jak budou dospívat děti mexických imigrantů, sem budou

¹ Oficiální názvy států jsou Estados Unidos Mexicanos a United States of America, nicméně vzhledem k délce oficiálních názvů a četnosti jejich opakování v následujícím textu budou dále používány termíny Mexiko a USA.

² Podle teorie nastolování agendy tím, jaká témata masová média vybírají k odvysílání, ovlivňují, jaká témata jsou společností považována za důležitá, o čem se ve společnosti mluví a diskutuje a jakým způsobem lidé nahlíží na tyto témata. (Kunczik 1995: 124-127)

³ Mexiko poprvé umožnilo volbu ze zahraničí v roce 2006. Volební hlasy ze zahraničí jsou distribuovány prostřednictvím pošty. (IDEA Internacional a IFE 2008: 11–39, 200–204)

patřit také ti, kteří se sice již narodili v USA, ale po rodičích mají též mexické občanství.⁴ Z hlediska prezidentských voleb v USA do skupiny voličů, na které jsou zaměřené strategie CRM, zahrnujeme všechny obyvatele mexického původu, ať už se původně narodili v Mexiku nebo již na území USA, kteří získali americké občanství a s ním i právo volit v amerických prezidentských volbách.

Přestože skupiny voličů, které se snaží mobilizovat předvolební strategie CRM a CBM, nejsou zcela totožné, tyto dvě voličské skupiny se mohou i částečně překrývat. Mexiko totiž od roku 1998 povoluje dvojí občanství. (González Martín 2000: 883) Jedná se o voliče, kteří jsou si v mnohém podobní vzhledem ke své specifické zkušenosti s migrací. Z toho důvodu můžeme předpokládat, že to, co definuje předvolební strategie CRM v případě voličů mexického původu žijících v USA, není rozdílná rasa, na základě které definuje strategie CRM Collingwood et al. (2014), ale právě zkušenost s migrací. Jak se pokusíme ukázat, také v případě mexických prezidentských voleb existují předvolební strategie, které nazýváme CBM, jenž se shodně zaměřují na mexické migranty žijící v USA.

Cílem výzkumu je hlouběji porozumět strategiím CRM a CBM využitých v posledních prezidentských volbách v Mexiku a USA, jejich identifikace a detailní popis a také jejich komparace. Cílem výzkumu je tedy také mimo jiné srovnat předvolební strategie CRM využití při prezidentských volbách v USA s předvolebními strategiemi CBM použitými v prezidentských volbách v Mexiku. Provedeme výzkum explorativního charakteru, který se zaměří na nový, dosud plně neprozkoumaný fenomén. Účelem výzkumu nebude ověřování hypotéz, ale zmapování jednotlivých předvolebních strategií CRM a CBM. Výzkum ukáže, jakou důležitost kandidáti připisují fenoménu migrace a samotným migrantům a jaká témata týkající se migrace kandidáti považují za významná. Výzkum obsahu předvolebních kampaní je důležitý, protože to, jaká témata jsou diskutována v předvolebních kampaních, určuje, jaká témata budou vnímána jako klíčová

⁴ V roce 1998 byl v Mexiku přijat zákon (Ley de Nacionalidad), který povoluje dvojí občanství. V praxi to má za následek, že ani v případě přijetí amerického občanství mexický emigrant neztrácí mexické občanství a s ním i právo na účast ve volbách. (González Martín 2000: 883) Dalším podstatným faktem je, že také děti mexických emigrantů narozené v USA mohou získat mexické občanství. Mexické zákony totiž umožňují nejen získání mexického občanství narozením na území Mexika nezávisle na národnosti rodičů (ius solis), ale také získání mexického občanství po rodičích, nebo rodiči narozeném na území Mexika, nezávisle na místě narození dítěte (ius sanguinis).

v celé společnosti. Získané poznání také poslouží jako základ k dalšímu studiu tohoto fenoménu.

Světová migrace nabývá stále větších rozměrů a přináší nové výzvy pro kandidáty, kteří se nově ve svých předvolebních kampaních musí zaměřovat také na voliče, kteří žijí v zahraničí, nebo kteří se na dané území přistěhovali teprve nedávno a možnost účastnit se voleb získali až v průběhu svého života. Z těchto důvodů bylo vybráno téma předvolebních strategií zaměřených na voliče se zkušeností s migrací. Mexiko a USA jsou potom jedinečným případem pro studium fenoménu migrace v latinskoamerickém prostředí. Voliči mexického původu žijící v USA představují 5,9 % všech voličů USA a dle odhadů okolo 3,2 % do 5,1 % všech voličů Mexika. (Motel a Passel 2012, Santibáñez Romellón 2006: 27–28) Jedná se tedy o tak velkou skupinu v celkovém počtu voličů obou zemí, že je dle našeho názoru nelze dále ignorovat v rámci předvolebních kampaní. Výhodou také je, že v obou zemích připadly prezidentské volby na rok 2012. Téma předvolebních strategií využívaných k mobilizaci voličů mexického původu žijících v USA bylo tedy zvoleno z důvodu, že se jedná o aktuální fenomén, který navíc nebyl doposud plně prozkoumán. Velikost volebního potenciálu mexických migrantů a jejich potomků dodává tématu na důležitosti.

Výzkum bude proveden za pomoci tématické analýzy, která je vhodná pro studium textových dokumentů do hloubky. Jedná se o kvalitativní metodu, jejímž cílem je v analyzovaném textu identifikovat a detailně popsat jednotlivá témata a nalézt struktury a vztahy mezi tématy, které na první pohled nejsou patrné. Tématická analýza je vhodná pro studium nových nebo dosud ne příliš prozkoumaných fenoménů, protože umožňuje zkoumání textu bez předem definovaných kategorií. Vzhledem k tomu, že předvolební strategie CRM a CBM, pokud je nám známo, doposud nebyly hlouběji analyzovány, a proto nemáme k dispozici předpřipravené kategorie, které bychom v textu mohli hledat, využijeme v rámci tématické analýzy induktivního přístupu. Silnou stránkou tohoto přístupu v tématické analýze je, že její výsledky jsou plně zakotveny v datech. Zatímco deduktivní přístup analyzuje text tím způsobem, že na něj nahlíží optikou již vytvořené teorie, induktivní přístup vytváří závěry nezatížené existujícími teoriemi, které mají své základy pouze ve zkoumaném textu. (Braun a Clarke 2006: 77–101)

Předmětem tématické analýzy budou prezidentské debaty a předvolební projevy kandidátů prezidentských voleb v Mexiku a USA, které se konaly v roce 2012. Prezidentské debaty byly pro analýzu vybrány z důvodu, že je to jeden z komunikačních kanálů, jehož prostřednictvím mohou také kandidáti mexických prezidentských voleb mobilizovat voliče. Možnosti mexických kandidátů k mobilizaci voličů žijících v USA jsou totiž značně omezené, protože je jim zakázáno pořádat předvolební kampaň mimo území Mexika. Z toho důvodu je také mnohem jednodušší získat k analýze větší množství předvolebních projevů prezidentských kandidátů USA. Nicméně i mexičtí prezidentští kandidáti nalézají nové způsoby, jak se dostat k voličům odevzdávajícím své hlasy ze zahraničí, například prostřednictvím nejrůznějších projevů určeným přímo této skupině voličů na internetu. Právě takovéto projevy mexických kandidátů na internetu budou taktéž zařazeny do analýzy.

Naše tématická analýza se neomezí pouze na identifikaci a prostý popis témat obsažených v prezidentských debatách a předvolebních projevech, ale budeme vycházet z tradice konstruktivismu. Nezaměříme se tedy pouze na sémantický, explicitní obsah, ale také na latentní obsah, který vyžaduje určitou interpretaci výzkumníkem. (Braun a Clarke 2006: 77–101) V tomto ohledu se budeme přibližovat metodám diskurzivní analýzy, která analyzuje roli běžně používaného jazyka při utváření sociální reality, tj. „jakým způsobem lidé skrze text či soubor textů konstruují smysl a význam objektů a aktivit sociálního světa.“ (Drulák et al. 2008: 93) Orientace na interpretativní styl vědecké práce odpovídá cílům našeho výzkumu, jímž je hlubší porozumění předvolebním strategiím CRM a CBM, a také předmětu naší analýzy. Subjekt voliče mexického původu žijícího v USA, jak je prezentován v předvolebních kampaních, totiž není vázán k „materiální realitě“, ale je sociálně konstruován.

V rámci tématické analýzy použijeme k získání prvotních kódů metodu otevřeného kódování. „Jejím cílem je konceptualizovat naše data, tj. postupně vytvořit pojmy, které zachycují ‚esenci‘ konkrétních analyzovaných událostí či jevů. [...] Název, otevřené kódování‘ vyjadřuje nastavení výzkumníka, který je v této fázi analýzy otevřen objevování nových významových jednotek a utváření dalších konceptů.“ (Řiháček a Hytych 2013: 48 – 49) Kódovat přitom budeme pouze části prezidentských debat a předvolebních

projevů, ve kterých se prezidentští kandidáti pokoušejí mobilizovat voliče mexického původu žijící v USA.

Náš výzkum navazuje na tradici průzkumů volebního chování voličů hispánského původu v USA, které ukázaly, že existují specifická témata, která ovlivňují jejich volební účast a rozhodování. Mezi takováto specifická témata patří například přijatá nebo plánovaná opatření imigrační politiky, která mají za úkol regulovat legální a nelegální migraci. Jeden z takových výzkumů provedli Barreto a Woods (2005), kteří potvrdili vliv Proposition 187⁵ a Proposition 227⁶ na rostoucí volební účast hispánských voličů v Kalifornii, nebo Taylor a Fry (2007), kteří popsali, jak téma nelegální migrace ovlivňuje volební preference hispánských voličů mezi lety 1999 a 2007. Také Lopez a Taylor (2012) téma nelegální migrace identifikují jako jedno z důležitých pro hispánské voliče v posledních prezidentských volbách z roku 2012. Výzkum Selee (2008) zase například potvrdil rostoucí důležitost reformy migrační politiky v prezidentských volbách v roce 2008. Kromě výzkumů volebního chování hispánských voličů v USA existují také výzkumy, které se soustředily přímo na předvolební strategie určené k jejich mobilizaci. Jedním z těchto autorů je A. Matt Barreto. Barreto zkoumal vliv přímých a nepřímých mobilizačních strategií na volební účast voličů hispánského původu v několika volbách v USA (Barreto et al. 2011, Barreto et al. 2010a), nebo také odlišnosti předvolebních kampaní prováděných v anglickém jazyce a předvolebních kampaní prováděných v jazyce španělském (Barreto 2005).

V našem výzkumu budeme především využívat koncept CRM, který vytvořil Collingwood et al. (Collingwood et al. 2014). Výzkum Collingwooda et al. se soustředil na roli CRM ve volebním rozhodnutí hispánských voličů v posledních prezidentských volbách v USA. Collingwood et al. jsou přesvědčeni, že tradiční model plně nevysvětluje preference hispánských voličů. Tradiční model tuto autoři úplně nezavrhnou. Souhlasí, že v posledních prezidentských volbách faktory jako identifikace s Demokratickou stranou mluvily ve prospěch demokratického kandidáta Baracka Obamy. Stejně tak souhlasí s tím, že na druhou stranu socioekonomické charakteristiky hispánských voličů, jako nižší průměrný věk a nižší příjem, ačkoli zvyšují pravděpodobnost volby Demokratické strany,

⁵ Proposition 187 zabraňovala dětem nelegálních imigrantů navštěvovat školy. (Barreto a Woods 2005)

⁶ Proposition 227 zakazovala bilingvistické vyučování na školách. (Barreto a Woods 2005)

současně snižují pravděpodobnost volební participace. Nicméně tradiční model podle nich není postačující, protože mu chybí jeden důležitý vysvětlující faktor, kterým je právě CRM. To, jakým způsobem jednotliví kandidáti prezentovali své postoje k hispánské komunitě žijící v USA a jakým způsobem se vyjadřovali ke specifickým tématům spojených s imigrací, ovlivňovalo nejen volební rozhodnutí hispánských voličů, ale i jejich volební participaci. Barack Obama v posledních prezidentských volbách v roce 2012 ztratil podporu velké části nehispánských voličů oproti roku 2008. Naproti tomu byl ale schopen posílit svou pozici mezi voliči hispánského původu. Napříč zvyšujícím se počtu deportací a vysoké nezaměstnanosti mezi Hispánci, si byl Barack Obama schopen zajistit největší podporu mezi hispánskými voliči, kterou kdy demokratický kandidát získal, s jedinou výjimkou Billa Clintona v roce 1996.⁷ Zvyšující se podpora, ale také volební participace hispánských voličů naznačuje, že předvolební kampaň Baracka Obamy úspěšně využila CRM k mobilizaci této skupiny voličů.

Diplomovou práci tvoří pět kapitol, úvod a závěr. První kapitola *Exkurz do problematiky volebního chování migrantů* tvoří kontextuální část práce, která má za úkol uvést čtenáře do studia fenoménu migrace a předvolebních strategií užívaných k mobilizaci voličů mexického původu žijících v USA. Tato kapitola nastíní, jakým způsobem mohou voliči mexického původu žijící v USA ovlivnit prezidentské volby v obou zemích, tj. Mexiku a USA, a také detailněji představí dosavadní výzkumy, které zkoumají volební chování těchto voličů a volební strategie využití k jejich mobilizaci. Druhá kapitola *Metodologický postup* se bude věnovat metodologii. V této kapitole popíšeme, jakým způsobem jsme při výzkumu postupovali. Ve třetí kapitole *Strategie CRM v prezidentských volbách v USA* budeme prezentovat výsledky provedené tématické analýzy předvolebních debat a projevů, které se konaly v rámci prezidentských voleb v USA v roce 2012.

⁷ Podle Lopeze a Taylora (Lopez a Taylor 2012: 4) ve všech prezidentských volbách od roku 1980 si získal podporu hispánských voličů kandidát Demokratické strany. V roce 1980 to byl Jimmy Carter (56 %), v roce 1984 Walter Mondale (61 %), v roce 1988 Michael Dukakis (69 %), v letech 1992 a 1996 Bill Clinton (61 % a 72 %), v roce 2000 Al Gore (62 %), v roce 2004 John Kerry (58 %), v roce 2008 a 2012 Barack Obama (67 % a 71 %). Přestože v tomto období ne vždy kandidát preferovaný hispánskými voliči zvítězil v rámci prezidentských voleb, pozorujeme mezi hispánskými voliči minimálně od roku 1980 stabilní podporu kandidátů Demokratické strany.

Ve čtvrté kapitole *Strategie CBM v prezidentských volbách v Mexiku* popíšeme výsledky tématické analýzy předvolebních debat a projevů mexických prezidentských voleb z roku 2012. V poslední kapitole *Komparace strategií CRM a CBM* srovnáme strategie CRM využití v prezidentských volbách v USA a strategie CBM využití v prezidentských volbách v Mexiku. V závěru provedeme vyhodnocení celé práce, našich výsledků, výhod a limitů výzkumu a nastolíme doporučení pro budoucí studium strategií CRM a CBM.

1. Exkurz do problematiky volebního chování migrantů

1.1 Voliči mexického původu žijící v USA

1.1.1 Voliči mexického původu žijící v USA z pohledu prezidentských voleb v USA

V roce 2012, kdy probíhaly poslední prezidentské volby v USA, podle Pew Hispanic Center v USA pobývalo okolo 12 milionu legálních a nelegálních imigrantů mexického původu⁸, což v celkovém počtu obyvatel USA dělá téměř 4 % a v porovnání s daty celkové imigrace do USA toto číslo představuje 30 % celkového počtu imigrantů žijících v USA.⁹ (Passel et al. 2012: 6) Velikost fenoménu migrace z Mexika do USA je ještě impresivnější, pokud se podíváme na statistiky, do kterých se započítává i velká skupina potomků mexických imigrantů, kteří se již narodili v USA, nicméně se hlásí i k mexickému původu. V roce 2012 v USA žilo 33,7 milionů obyvatel mexického původu, což odpovídá téměř 11 % celkové populace USA.¹⁰ (Gonzalez-Barrera a Lopez 2013: 5) Samozřejmě ne všichni z 33,7 milionů obyvatel mexického původu mají právo se voleb účastnit například vzhledem k nízkému věku, přesto podíl těch, kteří měli právo volit v prezidentských volbách v roce 2012, v některých státech USA nebyl zanedbatelný. Největší podíl obyvatel mexického původu, kteří se mohli voleb účastnit, v celkovém množství oprávněných voličů měly státy Texas (23,3 %), Kalifornie (20,8 %), Nové

⁸ Do tohoto čísla počítáme veškeré osoby původně narozené v Mexiku žijící v USA, tzn. imigranty, kteří získali americké občanství, legální imigranty, kteří mají povolení k dlouhodobému, nebo krátkodobému pobytu v USA, a nelegální imigranty. Naopak se do těchto statistik nezapočítávají potomci mexických imigrantů první, druhé, případně dalších generací, kteří se už narodili v USA. (Passel et al 2012: 6)

⁹ Výzkum Pew Hispanic Center čerpal data z American Community Survey (ACS) z roku 2011. Další odhady přibližného počtu mexických imigrantů se liší jen nepatrně. Stoney a Batalova (Stoney a Batalova 2013) uvádějí počet 11,7 milionu mexických imigrantů žijících v USA v roce 2011. Výzkum Browna a Patten (Brown a Patten 2014) mluví o 11,4 milionu imigrantů v roce 2012. K stejnému číslu docházejí i Gonzalez-Barrera a Lopez (Gonzalez-Barrera a Lopez 2013: 5). Rozdíly v datech jsou dány tím, že výzkumy čerpají z rozdílných zdrojů. Častým zdrojem dat je Current Population Survey (CPS), který provedl U. S. Census Bureau v roce 2010, dále ACS z let 2011 a 2012, které taktéž provedl U. S. Census Bureau. Mexické Censo de Población y Vivienda z roku 2010 (Herendia Zubieta 2011: 132) také uvádí 12 milionů mexických občanů žijících v USA. K přesnému číslu je jen obtížné dojít vzhledem k velkému počtu ilegálních mexických imigrantů žijících v USA.

¹⁰ Odhad Browna a Patten (Brown a Patten 2014) uvádí 33 972 251 rezidentů s mexickým původem v roce 2012, z toho 11 448 594 narozených v Mexiku a 22 523 657 narozených v USA. Výzkum Browna a Patten čerpá z odhadů ACS z roku 2012. Passel et al. (Passel et al. 2012: 8) zmiňuje 33 milionů rezidentů mexického původu v roce 2010. Data mexického Censo de Población y Vivienda z roku 2010 (Herendia Zubieta 2011: 132) se trochu liší. Mluví o 30 milionech obyvatel mexického původu, z toho 18,5 milionu narozených v USA a 11,5 milionu narozených v Mexiku.

Mexiko (20,4 %) a Arizona (16,8 %).¹¹ V rámci celého USA tvoří voliči mexického původu s celkovým počtem 12 712 000 celkem 5,9 % všech oprávněných voličů.¹² (Motel a Passel 2012)

Tabulka 1: Počet a podíl voličů hispánského a mexického původu v USA

	Celkem	Hispánského původu	Mexického původu
Počet voličů v milionech	214,972	21,509	12,700
Podíl v celkovém počtu voličů	100,0 %	10,0 %	5,9 %

Zdroj: Motel a Passel 2012

Obyvatelé mexického původu mají vzhledem ke své vysoké koncentraci v některých státech USA možnost zamíchat výsledky prezidentských voleb. Prezident sice není v USA volen přímo, ale sborem volitelů, tzv. Electoral College, přesto voliči mexického původu mohou stále do prezidentských voleb zasáhnout vzhledem k jejich vysokému podílu v celkovém počtu voličů v některých státech. První výsledky, které mohou voliči mexického původu ovlivnit, jsou výsledky primárních voleb, jimiž začíná složitý proces volby prezidenta USA. V primárních volbách v jednotlivých státech voliči vybírají stranické delegáty, kteří se následně budou účastnit celonárodního volebního sjezdu, tzv. conventions. Na celonárodním volebním sjezdu se následně vybere prezidentský kandidát a kromě toho se zde stanoví také politické cíle strany.¹³ (Coleman et al. 2000: 10–11)

¹¹ Podíly byly vypočítány na základě dat Pew Hispanic Center. Podíl je vypočítán pro obyvatele mexického původu, kteří mají právo volit. Liší se tedy od podílu voličů mexického původu, kteří se skutečně k volbě dostaví. Pokud bychom nerozlišovali kategorii voličů mexického původu, ale soustředili se pouze na skupinu hispánských voličů, pak státy s největším podílem těchto voličů jsou: Nové Mexiko (38,6 %), Texas (26,4 %), Kalifornie (25,6 %), Arizona (19,2 %), Florida (15,9 %), Nevada (15,1 %) a Colorado (13,7 %). Pokud bychom tedy připustili, že všichni voliči hispánského původu tvoří skupinu s podobným volebním chováním, význam těchto voličů by ještě vzrostl. V USA jsou státy s velkým podílem hispánského voličstva, ale současně malým podílem voličů mexického původu. Příkladem takového státu může být Florida, která má sice 15,9 % hispánských voličů, většina z nich ale pochází z Portorika a Kubu. Naopak voličů mexického původu je ve státě Florida pouze 1,4 %.

¹² Pokud se podíváme na celou skupinu hispánských voličů, ta představuje 10 % veškerých voličů USA. (Motel a Passel 2012)

¹³ Metoda a pravidla výběru reprezentantů, kteří se následně zúčastní celonárodního volebního sjezdu, nejsou jednotné napříč USA. Liší se nejen stát od státu, ale také strana od strany tzn., že metoda výběru reprezentanta může být rozdílná pro jednotlivé politické strany i v rámci jednoho státu. Strany využívají metodu uzavřených primárních voleb, kdy voliči musí být členy strany, nebo otevřené primární volby, kde stačí pouhá registrace voliče k volbě. V některých státech se vybírají reprezentanti v tzv. caucuses,

Druhou volbu, která taktéž probíhá na úrovni jednotlivých států, je veřejná volba, jíž vrcholí prezidentská kampaň. Ve veřejné volbě vyjadřují voliči jednotlivých států své volební preference ohledně budoucího prezidenta.¹⁴ Prezident je následně volen sborem volitelů s výjimkou dvou států Maine a Nebrasky tzv. metodou „vítěz bere vše“. Prezidentský kandidát, který v určitém státu získá většinu hlasů všech volitelů, získá všechny jejich hlasy. K vítězství prezidentovi stačí prostá většina všech hlasů, tj. 270 z 538. Volitelé volí prezidenta na základě svého uvážení, ale převážně se očekává, že se budou řídit výsledkem veřejné volby ve svém státě. Pokud se tedy voličům mexického původu podaří ovlivnit výsledky veřejné volby ve svém státě, je velmi pravděpodobné, že volitelé z tohoto státu následně budou respektovat tyto výsledky a jejich prezidentský kandidát získá hlasy všech volitelů z tohoto státu. (Coleman et al. 2000: 41–43)

Počet volitelů, kteří zastupují jednotlivé státy, se přitom liší. Jejich počet je dán počtem reprezentantů daného státu v obou komorách Kongresu. (Coleman et al. 2000: 41–43) Státy s nejvyšším podílem voličů mexického původu Texas a Kalifornie, mají přitom i vysoký počet volitelů, kteří je následně zastupují při volbě prezidenta. Texas má celých 38 volitelů a Kalifornie dokonce 55 z celkového počtu 538. Státy s podílem voličů mexického původu nad 15 %, tzn. Texas, Kalifornie, Nové Mexiko a Arizona, mají dohromady celkem 109 volitelů z celkového počtu 538, což představuje 20,3 % veškerých volitelů.¹⁵ (Office of the Federal Register 2010)

Očekává se, že důležitost voličů mexického původu do budoucna ještě vzroste díky demografickým charakteristikám populace mexického původu žijící v USA. Jejich počet se výrazně zvýší, jak budou dospívat potomci mexických imigrantů, kteří se v současné

tj. volebních shromáždění, které probíhají na několika úrovních. Obvykle se začíná shromážděním na lokální úrovni a postupně se pokračuje až na úroveň státní. Protože se jedná o složitější a časově náročnější metodu, kde se podpora jednotlivým kandidátům deklaruje veřejně, tradičně volební shromáždění nepřitahují tolik voličů. (Coleman et al. 2000: 10–11) Liší se také počet reprezentantů na celonárodním volebním sjezdu. Jejich počet je dán velikostí populace státu, výsledky posledních státních voleb a dalšími faktory. (Coleman et al. 2000: 19–30)

¹⁴ Veřejná volba je mimo to využívána k volbě 538 členů sboru volitelů, 435 kongresmanů (House of Representatives), a jedné třetiny ze 100 senátorů (Senate). V mnoha státech se také ve volební den volí guvernér, státní legislativa a další volení úředníci na lokální úrovni. Často se také ve volební den pořádají nejrůznější referenda v otázkách místních záležitostí. (Hall 2012: 3)

¹⁵ Vypočítáno na základě údajů z Office of the Federal Register. Státy s podílem voličů hispánského původu nad 15 %, tzn. Nové Mexiko, Texas, Kalifornie, Arizona, Florida a Nevada mají dohromady celkem 144 volitelů z celkového počtu 538, což představuje 26,8 % veškerých volitelů. (Office of the Federal Register 2010)

době nemohou účastnit voleb vzhledem ke svému nízkému věku.¹⁶ Nárůst počtu voličů mexického původu se očekává také, jak bude přibývat mexických imigrantů, kteří získali americké občanství.¹⁷ (Taylor et al 2012: 5–6)

1.1.2 Mexičtí voliči žijící v USA z pohledu prezidentských voleb v Mexiku

Ani volební potenciál mexických emigrantů, kteří mají oprávnění účastnit se prezidentských voleb v Mexiku, není zanedbatelný. Nejspolehlivějším zdrojem dat o populaci je Censo de Población y Vivienda (Heredia Zubieta 2011: 132), provedený v roce 2010, podle něhož má Mexiko celkem 112 milionů obyvatel. Mexičtí imigranti žijící v USA se svými 12 miliony tak tvoří okolo 11 % všech obyvatel.¹⁸ Přitom podle údajů EU Election Expert Mission Mexico (EU Election Expert Mission Mexico 2012: 4), která analyzovala poslední mexické prezidentské volby v roce 2012, 79 milionů z celkového počtu 112 milionu obyvatel tvoří obyvatelé, kteří mají právo volit. Přesný počet oprávněných voličů žijících v USA neznáme. Důvodem je, že velký počet Mexičanů pobývá v USA ilegálně, a proto počet všech oprávněných voličů, kteří mají právo odevzdat svůj hlas z USA, můžeme pouze odhadovat. Santibáñez Romellón (Santibáñez Romellón 2006: 27–28) srovnal odhady počtu potencialních mexických voličů žijících v USA provedené do roku 2006 a došel k počtu 2,5 až 4 miliony. Vzhledem k tomu, že po roce 2007 počet mexických imigrantů žijících v USA zůstává konstantní a nepozorujeme výrazný příliv nových imigrantů z Mexika, můžeme odhad použít i pro prezidentské volby v roce 2012.¹⁹ 2,5 až 4 miliony oprávněných mexických voličů žijících v USA přitom odpovídá 3,2 až 5,1 % celkového počtu voličů, přesný podíl lze jen těžko stanovit.

¹⁶ 7,2 milionu dětí mladších 18 let žijících v USA má alespoň jednoho rodiče pocházejícího z Mexika. 89 % z nich se narodilo v USA. (Stoney a Batalova 2013)

¹⁷ V roce 2011 na území USA žilo celkem 3,5 milionu mexických imigrantů, kteří splňují podmínky pro získání amerického občanství, ale dosud jej nezískali. (Taylor et al. 2012: 12)

¹⁸ Připomeňme, že také v USA podíl obyvatel mexického původu, tj. jak imigrantů, tak jejich potomků, v rámci celé populace odpovídá 11 %. (Gonzalez-Barrera a Lopez 2013: 5)

¹⁹ Durand et al. (Durand et al. 2013: 9–10) na základě svého výzkumu zjistil, že v roce 2012 37,7 % mexických imigrantů žijících v USA splňují podmínky pro volbu ze zahraničí, tj. jsou mexickými občany, jsou starší 18 let a vlastní volební pověření. Durand et al. pracovali s odhadem celkové populace 11 478 376, ze které 37,7 % odpovídá počtu 4 327 347 mexických voličů žijících v USA. 4,3 miliony voličů v USA by odpovídalo 5,4 % celkového voličstva.

Tabulka 2: Počet a podíl mexických voličů žijících v USA

	Celkem	Nejmenší odhad	Největší odhad
Počet voličů v milionech	112,0	2,5	4,0
Podíl v celkovém počtu voličů	100,0 %	3,2 %	5,1 %

Zdroj: Santibáñez Romellón 2006: 27–28

Ještě donedávna měli mexičtí voliči žijící v USA účast ve volbách poměrně komplikovanou, protože Mexiko dlouho neumožňovalo volbu ze zahraničí a voliči museli přicestovat zpět do Mexika, aby zde odevzdali svůj hlas. Prezidentské volby v roce 2006 byly prvními, ve kterých mohli na dálku volit také občané žijící v zahraničí.²⁰ Důležitost mexických emigrantů pro mexické volby také vzrostla v roce 1998 přijetím zákona (Ley de Nacionalidad), který povoluje dvojí občanství. V praxi tento zákon má za následek, že ani v případě přijetí amerického občanství mexický emigrant neztrácí mexické občanství a s ním i právo na účast ve volbách. (González Martín 2000: 883) Dalším podstatným faktem je, že také děti mexických emigrantů narozené v USA mohou získat mexické občanství. Mexické zákony totiž umožňují nejen získání mexického občanství narozením na území Mexika nezávisle na národnosti rodičů (ius solis), ale také získání mexického občanství po rodičích, nebo rodiči narozeném na území Mexika, nezávisle na místě narození dítěte (ius sanguinis). V budoucnu je tedy nutno počítat také s generací dětí narozených v USA, které sice doposud nesplňují věkovou hranici pro účast ve volbách, ale jakmile dosáhnou 18 let, budou mít také právo volit v mexických volbách. (Hernández Campos 1999: 83–85)

V Mexiku se na rozdíl od USA prezident volí v celonárodních přímých volbách a k jeho zvolení stačí prostá většina hlasů. (Instituto Federal Electoral 2011: 8) Jak bylo

²⁰ Volební hlasy ze zahraničí jsou distribuovány prostřednictvím pošty. (IDEA Internacional a IFE 2008: 11–39, 200–204) Před samotnou volbou je nutné nejprve se zaregistrovat za pomoci Solicitud de Inscripción na Dirección Ejecutiva del Registro Federal de Electores, která voliče zařadí na Lista Nominal de Electores Residentes en el Extranjero. Registrace je možná například na ambasádách, konzulátech, nebo prostřednictvím internetu. Následně je zaregistrovaným voličům žijícím v zahraničí poštou zaslán Paquete Electoral Postal s volebním lístkem. Voliči vyplněný volební lístek obratem zasílají zpět na Consejo General opět prostřednictvím pošty. (Instituto Federal Electoral 2011: 83–88) Volič přitom musí vlastnit voličské oprávnění, které je možné získat zdarma na úřadech v Mexiku. Přestože bylo mexickým občanům žijícím v zahraničí umožněno účastnit se voleb z místa svého bydliště, politickým stranám bylo na druhou stranu zakázáno tyto voliče oslovovat prostřednictvím předvolebních kampaní v zahraničí. (IDEA Internacional a IFE 2008: 11–39, 200–204)

řečeno výše, podíl mexických emigrantů žijících v USA v celkovém počtu voličů se dle odhadů pohybuje mezi 3,2 až 5,1 %.²¹ V prezidentských volbách v USA podíl voličů mexického původu přesahoval v jednotlivých volebních obvodech i 10 % a v případě Texasu, Kalifornie a Nového Mexika dokonce 20 %. Vysoký podíl těchto voličů je dán jejich koncentrací v některých amerických státech a systémem státních volebních obvodů. V případě prezidentských voleb v Mexiku i při využití nejvyšších odhadů se jedná o číslo mnohem menší. Je to dáno především systémem jednoho celonárodního volebního obvodu, ve kterém se počet voličů posílajících své hlasy z USA rozloží v 79 milionech voličů volících na území Mexika. Vzhledem k nízkému podílu v celkovém počtu voličů by se mohlo zdát, že mexičtí emigranti nemohou prezidentské volby v Mexiku výrazně ovlivnit. Je třeba si ale uvědomit, co přinesly druhé prezidentské volby po rozpadu režimu PRI. Vítězem prezidentských voleb v roce 2006 se stal Felipe Calderón Hinojosa (Partido Acción Nacional, PAN) s 35,89 % hlasů s náskokem pouze 0,56 % hlasů na druhého nejúspěšnějšího kandidáta Andrése Manuela Lopéze Obradora (Coalición por el Bien de Todos, PRD, PT, C), který získal 35,33 %. V počtu hlasů se jednalo o rozdíl 233 831 hlasů.²² S takto malým rozdílem mezi prvním a druhým kandidátem mohou i hlasy přicházející od voličů z USA výrazně zamíchat pořadím kandidátů.²³ (Jackson 2014: 1; Instituto Federal Electoral 2006a: 10, 72)

²¹ Největší odhad Duranda et al. (Durand et al. 2013: 9–10) hovoří o 5,4 %.

²² Na základě těsných výsledků se oba kandidáti okamžitě prohlásili za vítěze voleb. Když potom IFE za vítěze označil Felipe Calderóna, poražený Andrés Lopéz Obrador výsledky napadnul u Tribunal Electoral del Poder Judicial de la Federación. Tribunál nakonec v září 2006 potvrdil výsledky publikované IFE a ukončil tím období protestů. (Jackson 2014: 1–2)

²³ V prezidentských volbách v roce 2006, což byly také první volby, ve kterých mohli emigranti žijící v USA využít volbu na dálku, celkem z USA přišlo 28 335 platných hlasů (58 % z voličů volilo Felipe Calderóna, 34 % volilo Andrése Lopéze Obradora). Voličů, kteří se tímto způsobem do voleb zapojili, bylo tedy velmi málo. Vybraným příkladem chci pouze upozornit na potencionální důležitost emigrantů žijících v USA v případě jejich vysoké volební participace, nikoli demonstrovat, že opravdu výsledky voleb v roce 2006 výrazně ovlivnili. (Instituto Federal Electoral 2006b: 23)

1.2. Teoretické souvislosti volebního chování migrantů

Fenomén migrace z Mexika do USA je předmětem zkoumání nejrůznějších vědních oborů: demografie, historie, ekonomie, politologie, sociologie a dalších. Výzkumy často aplikují tzv. interdisciplinární přístup a využívají poznatky a metody více vědních oborů. V této kapitole představíme některé z politologických výzkumů, které se tímto fenoménem zabývaly. Nejedná se o shrnutí či přehled všech dosavadních výzkumů, které byly v politologii na téma migrace provedeny. Stručně popíšeme dosavadní studie zabývající se volebním chováním samotných migrantů v původní a cílové zemi, a volebním chováním ne-emigrantů, kteří sice zůstávají v zemi původu, ale zachovávají častý kontakt s emigranty. Hlavní náplní této kapitoly budou výzkumy, které jsou spojené se studiem předvolebních strategií určených k mobilizaci voličů mexického původu žijících v USA.

Migraci z Mexika do USA výzkumy tradičně více zkoumají z pohledu USA, jakožto země, kam mexičtí imigranti přicházejí. Většina z nich se přitom soustřeďuje na skupinu obyvatelstva hispánského původu jako celek spíše než na jednotlivé národnostní skupiny a tak nenajdeme mnoho výzkumů, které by se zaměřovaly přímo na mexické imigranty a jejich potomky. Pokoušejí se vysvětlit nízkou volební účast hispánských voličů, která je tradičně menší než u ostatních skupin amerických voličů. (Hero 1992 a Suro et al. 2005) Mezi možné faktory způsobujícími nízkou volební participaci jsou často citovány například jazyková bariéra, složitost amerického volebního systému, demografické charakteristiky hispánských voličů jako nízký stupeň dosaženého vzdělání, menší příjem a mladší průměrný věk nebo přetrvávající vazby na mateřskou zemi. Další výzkumy se zabývají volebními preferencemi hispánských voličů a jejich tradiční podporou Demokratické strany (Hero 1992, Pew Hispanic Center 2007, Pew Hispanic Center 2008, Suro et al. 2005 a Taylor a Fry 2007), nebo se pokoušejí zhodnotit jejich vliv na výsledky jednotlivých voleb ať už na celonárodní nebo státní úrovni (Barreto et al 2010a, Barreto et al. 2010b, Collingwood et al. 2014, Heppen 2003, Lopez 2008, Lopez a Taylor 2012 a Selee 2008). Mimo to výzkumy volebního chování imigrantů také ukázaly, že existují specifická témata, která ovlivňují volební účast a rozhodování voličů hispánského původu. Všeobecně se jedná o přijatá nebo plánovaná opatření imigrační politiky, která mají za úkol regulovat legální a nelegální migraci.

Jeden z takových výzkumů provedli Barreto a Woods (Barreto a Woods 2005). Ti se zaměřili na volební participaci hispánských voličů ve státě Kalifornie v 90. letech. Jak ukázal už Barreto et al. (Barreto et al. 2005) za nárůst počtu hispánských voličů, kteří se účastní voleb, nemůže demografický růst populace hispánského původu, ani naturalizace velkého počtu imigrantů hispánského původu v rámci IRCA,²⁴ ale jejich narůstající volební participace. Barreto a Woods se pokusili nalézt faktor, který zvyšuje volební participaci hispánských voličů v Kalifornii v průběhu 90. let. Podle nich účast na volbách mezi hispánskými voliči ovlivnila problematika Proposition 187, která zakazovala přístup nelegálním imigrantům k veřejným službám, proti které se hispánští voliči postavili. Stejný efekt měla i Proposition 227, která zakazovala bilingvistické vyučování ve školách.

Taylor a Fry (Taylor a Fry 2007) zase pozorují, jak se změnila podpora jednotlivých politických stran v období od roku 1999 do roku 2007. Zatímco v roce 1999 hispánští voliči preferovali Demokratickou stranu oproti Republikánské straně 58 % ku 25 % (tedy s rozdílem celých 33 %), v roce 2006 je to už jen 49 % ku 28 % ve prospěch Demokratické strany (rozdíl je pouze 21 %). V roce 2007 nicméně můžeme pozorovat opětovný zvyšující se náskok Demokratické strany (57 % ku 23 %, rozdíl 34 %). Podle Taylora a Frye je to způsobeno tím, že se téma nelegální migrace dostalo do popředí národního zájmu a celých 41 % obyvatel hispánského původu je toho názoru, že politika prezidenta Bushe je v neprospěch Hispánců. Demokratická strana je mezi obyvateli hispánského původu považována za stranu, která lépe hájí jejich zájmy a lépe přistupuje k řešení nelegální migrace. V roce 2007 celých 79 % registrovaných voličů hispánského původu označilo téma nelegální migrace jako velmi důležité pro prezidentské volby v roce 2008. Mezi dalšími tématy důležitými pro voliče hispánského původu se objevila témata jako vzdělání, zdravotní péče, politika zaměstnanosti a ekonomika, zločinnost a válka v Iráku.

²⁴ Odpovědí USA na zvyšující se nelegální migraci bylo v roce 1986 přijetí The Immigration Reform and Control Act, IRCA, známá také jako Simpson-Rodino Bill. V jeho rámci byly legalizovány pobyty mnoha nelegálních imigrantů a byly také stanoveny sankce pro zaměstnavatele najímající nelegální pracovníky. Mimo to byly zvětšeny kapacity hraniční hlídky o 50 %. Celkem byly legalizovány pobyty 2,6 milionů všech imigrantů. Mexičané mezi nimi měli velké zastoupení. Jednalo se asi o 2,1 milionu legalizovaných mexických imigrantů. Bezprostředně po IRCA vzrostl počet legálních mexických imigrantů, především díky příchodu rodinných příslušníků těch, jejichž pobyt byl v rámci IRCA legalizován. (Rosenblum et al. 2012: 9)

Podle Selee (Selee 2008) vzrůstá důležitost reformy migrační politiky v rámci předvolebních kampaní pro prezidentské volby 2008. Ačkoli se doposud mělo za to, že většina voličů je radikálně proti imigraci a požaduje tvrdá protiimigrační opatření, opak se ukazuje pravdou, když tři neúspěšnější prezidentští kandidáti Hilary Clinton, Barack Obama (Demokratická strana) a John McCain (Republikánské strana) jsou také jasní zastánci migrační reformy, která by mimo jiné měla obsahovat legalizaci pobytu některých skupin nelegálních imigrantů. Zatímco Demokratická strana je dlouhodobým spojencem imigrantů hispánského původu a syndikátů, které taktéž podporují zavedení legálních pracovních programů pro hispánské imigranty, spojencem Republikánské strany se staly proti-imigrační skupiny v centrech posledních vln imigrace, kde převládá negativní postoj proti imigrantům. Podle Selee se nicméně ukázalo jako strategické rozhodnutí Johna McCaina, který za cenu ztráty části podpory uvnitř vlastní strany, vyjádřil podporu migrační reformě a získal si tím větší podporu ostatních voličů. Mohlo by se zdát, že migrační reforma není pro voliče hispánského původu tak důležitá, protože velká část z nich se již narodila v USA, případně žije v USA již delší dobu, nicméně toto téma má pro tyto voliče symbolickou hodnotu a ovlivňuje jejich volební rozhodnutí.

V posledních prezidentských volbách v roce 2012 Lopez a Taylor (Lopez a Taylor 2012) identifikovali jako důležité téma nelegální imigraci. Stejně jako ve volbách předchozích hispánští voliči podporovali Demokratickou stranu s kandidátem Barackem Obamou (71 %) oproti Republikánské straně s kandidátem Mittem Romneym (27 %). Téma migrace bylo pro voliče hispánského původu velmi důležité. Celých 77 % hispánských voličů se přiklání k tomu, aby bylo nelegálním imigrantům umožněno získat americké občanství.²⁵ (Lopez a Taylor 2012)

Někteří autoři se soustředili přímo na výzkum předvolební strategie určených k mobilizaci voličů hispánského původu. Jedním z těchto autorů je například A. Matt Barreto. Barreto společně s dalšími autory (Barreto et al. 2011) zkoumali vliv přímých

²⁵ Barack Obama se přikláněl k řešení nelegální imigrace jak za pomoci opatření zabraňujících příchodu dalších nelegálních imigrantů, tak za pomoci umožnění získání legálního statusu pro nelegální imigranty, kteří již na území USA žijí. Mitt Romney se stejně jako Barack Obama přikláněl pro zavedení přísnějších opatření zabraňujících přílivu nelegálních imigrantů. Na rozdíl od Baracka Obamy se ale zásadně postavil proti legalizaci pobytu nelegálních imigrantů, kteří přišli do této doby do USA. (Boyer 2012: 1–2)

a nepřímých mobilizačních strategií na volební účast voličů hispánského původu. Mezi přímé mobilizační strategie zařazují oslovení konkrétního voliče, ať už prostřednictvím emailu, telefonního hovoru, nebo osobní návštěvy v místě jeho bydliště za účelem získání jeho hlasu ve volbách. Mezi nepřímé mobilizační strategie se naopak počítají například politické reklamy a slogany v médiích, které promlouvají k celé skupině voličů. Přímé mobilizační strategie jsou účinnější, protože se mohou více přizpůsobit konkrétní osobě voliče, na rozdíl od nepřímých mobilizačních strategií. Na druhou stranu jsou ale přímé mobilizační strategie nákladné, zatímco nepřímé mobilizační strategie snižují náklady tím, že oslovují velké množství voličů současně. Barreto et al. zajímalo, nakolik jsou více efektivní strategie, které jsou přímo zaměřené na hispánské voliče (segmentované mobilizační strategie), oproti strategiím určeným všem skupinám voličů. Výsledky potvrzují, že čím více jsou mobilizační strategie segmentované, tj. zaměřené na konkrétní skupinu voličů, tím více jsou účinné. Segmentované mobilizační strategiím určené přímo hispánským voličům společně s vyšším věkem, vzděláním, angažovaností v náboženské komunitě a silnější identifikací s politickou stranou, zvyšují pravděpodobnost, že se volič hispánského původu k volbám dostaví.

Při jiném studiu volební participace hispánských voličů si Barreto (Barreto 2005) všímá, že předvolební kampaně v anglickém a španělském jazyce se liší svým obsahem. To může za specifických podmínek vést i k vyšší účasti hispánských voličů než zbytku ne-hispánských voličů, jak se například stalo při volbě guvernéra v Kalifornii v roce 2002. Voliči rozhodovali mezi kandidáty Grey Davisem (Demokratická strana) a Billem Simonem (Republikánská strana). Hispánští voliči, kteří získali občanská práva teprve nedávno, a pro které volby představovaly první možnost, jak promluvit do politiky, byli mobilizováni k účasti na volbách nejrůznějšími hispánskými organizacemi a také kampaněmi samotných kandidátů. Zatímco v rámci předvolebních kampaní prováděných v anglickém jazyce kandidáti využívali nejrůznějších forem očeřování, v rámci předvolebních kampaní ve španělském jazyce se k těmto metodám nepřiklonili a snažili se vyvolat čistě pozitivní dojem. Důsledkem těchto okolností byla vyšší volební účast hispánských voličů narozených v zahraničí než hispánských voličů narozených v USA a zbytku ne-hispánského voličstva. (Barreto 2005)

Z části se Barreto (Barreto et al. 2010a) věnoval studiu mobilizace hispánských voličů pomocí volebních reklam také při výzkumu vlivu hispánské komunity na výsledky prezidentských voleb 2008. K zhodnocení vlivu hispánské komunity na prezidentské volby Barreto et al. vytvořili Index vlivu hispánských voličů, který se skládá z: a) demografických dat jako velikost hispánské komunity a její růst v jednotlivých státech, b) volebních preferencí, volební participace hispánské komunity ve vztahu k ostatním voličům, a c) dat měřících mobilizaci hispánské komunity za pomoci volebních reklam v médiích. Na základě Indexu vlivu hispánské komunity autoři docházejí k závěru, že vliv hispánských voličů na výsledky prezidentských voleb není v některých státech zanedbatelný. Největší vliv přitom měli hispánští voliči ve státech Florida a Nevada, což jsou státy, které změnili své preference od republikánského k demokratickému kandidátovi od předchozích prezidentských voleb v roce 2004.

Collingwood et al. (Collingwood et al. 2014) přichází se speciálním termínem Cross-Racial Mobilization (CRM). Jako CRM označují předvolební strategie, které kandidát vědomě využívá v rámci své předvolební kampaně k mobilizaci voličů jiné rasy, než ke které sám přísluší, za účelem získání jejich volební podpory. Do CRM spadá jak využívaná rétorika, hesla, slogany, zkrátka jakákoli sdělení, která mají za cíl oslovit hispánské voliče, tak veřejně publikované názory a sliby ohledně imigrační politiky. Výzkum Collingwooda et al. se soustředil na roli CRM ve volebním rozhodnutí hispánských voličů v posledních prezidentských volbách. Collingwood et al. jsou přesvědčeni, že tradiční model plně nevysvětluje preference hispánských voličů. Tradiční model tito autoři úplně nezavrhnou. Souhlasí, že v posledních prezidentských volbách faktory jako identifikace s Demokratickou stranou mluvily ve prospěch demokratického kandidáta Baracka Obamy. Stejně tak souhlasí s tím, že na druhou stranu socioekonomické charakteristiky hispánských voličů, jako nižší průměrný věk a nižší příjem, ačkoli zvyšují pravděpodobnost volby Demokratické strany, současně snižují pravděpodobnost volební participace. Nicméně tradiční model podle nich není postačující, protože mu chybí jeden důležitý vysvětlující faktor, kterým je právě CRM. To, jakým způsobem jednotliví kandidáti prezentovali své postoje k hispánské komunitě žijící v USA a jakým způsobem se vyjadřovali ke specifickým tématům spojených s imigrací, ovlivňovalo nejen volební rozhodnutí hispánských voličů, ale i jejich volební participaci. Barack Obama v posledních

prezidentských volbách v roce 2012 ztratil podporu velké části ne-hispánských voličů oproti roku 2008. Naproti tomu byl ale schopen posílit svou pozici mezi voliči hispánského původu. Napříč zvyšujícím se počtu deportací a vysoké nezaměstnanosti mezi Hispánci, si byl Barack Obama schopen zajistit největší podporu mezi hispánskými voliči, kterou kdy demokratický kandidát získal, s jedinou výjimkou Billa Clintona v roce 1996.²⁶ Zvyšující se podpora, ale také volební participace hispánských voličů naznačuje, že předvolební kampaň Baracka Obamy úspěšně využila CRM k mobilizaci této skupiny voličů.

Výzkumy, které zkoumají migraci z Mexika do USA z pohledu Mexika, se předvolebním strategiím určeným k mobilizaci mexických voličů žijících v zahraničí nevěnují. Soustřeďují na dopady migrace na volební chování komunit ne-emigrantů v zemi původu. Někteří autoři se pokoušejí objasnit dopad migrace na volební chování ne-emigrantů za pomoci remitencí. Remitence představují veškeré finanční prostředky, které emigranti zasílají zpět do země svého původu. Podle nich remitence zvyšují ekonomickou úroveň země a tím vedou k demokratizaci. Na remitence tito autoři pohlíží jako na zdroj demokratických hodnot a domnívají se, že remitence podporují odpovědnější politické chování a politickou participaci ne-emigrantů. (Pfutze 2012 a Merino 2005) Podle druhé skupiny výzkumů remitence představují stálý zdroj peněžních prostředků, které snižují závislost občanů na vládních zdrojích a tím pádem snižují jejich potřebu politické participace. (Germano 2013 a Goodman a Hiskey 2008) Akademické bádání se nesoustřeďuje pouze na vliv klasických remitencí, ale zkoumá se také vliv sociálních remitencí na politické chování ne-emigrantů. Sociální remitence představují souhrn sociálních norem a praktik, názorů, přesvědčení a hodnot, a také sociálního kapitálu, které přijímají emigranti v zemi, kde se usadili, a které šíří zpět do země svého původu. Teorie

²⁶ Podle Lopeze a Taylora (Lopez a Taylor 2012: 4) ve všech prezidentských volbách od roku 1980 si získal podporu hispánských voličů kandidát Demokratické strany. V roce 1980 to byl Jimmy Carter (56 %), v roce 1984 Walter Mondale (61 %), v roce 1988 Michael Dukakis (69 %), v letech 1992 a 1996 Bill Clinton (61 % a 72 %), v roce 2000 Al Gore (62 %), v roce 2004 John Kerry (58 %), v roce 2008 a 2012 Barack Obama (67 % a 71 %). Přestože v tomto období ne vždy kandidát preferovaný hispánskými voliči zvítězil v rámci prezidentských voleb, pozorujeme mezi hispánskými voliči minimálně od roku 1980 stabilní podporu kandidátů Demokratické strany.

sociálních remitencí je založena na poznatku, že mnoho emigrantů udržuje sociální vazby s komunitami v zemi svého původu a přenáší na ně demokratické hodnoty, které sami přijali v USA. (Bravo 2009, Levitt 1998, Levitt a Lamba-Nieves 2011 a Pérez-Armendáriz a Crow 2010)

Jiná skupina výzkumů, které zkoumají migraci z Mexika do USA z pohledu Mexika, hodnotí volební chování samotných mexických emigrantů. Srovnávají se volební preference emigrantů a zbytku voličů. Autoři se pokoušejí objasnit, zda-li na volební preference emigrantů mají větší vliv politické hodnoty a postoje, které si s sebou přinesli z Mexika, nebo politické postoje a hodnoty, které přijali až v USA. (Valdez Zepeda et al. 2007) Objevují se také kritiky funkčního nastavení volby ze zahraničí, které z účasti na volbách vylučuje velkou skupinu emigrantů a snižuje tak volební participaci emigrantů (Correa Alcántar a Rocha Romero 2014, Guerrero Aguirre 2013, Suro a Escobar 2006 a další). Mimo to existují také publikace Instituto Federal Electoral, který se pokouší zhodnotit zkušenost z prvních dvou prezidentských voleb umožňujících volbu ze zahraničí. (Instituto Federal Electoral 2006b a Instituto Federal Electoral 2012) Výzkum předvolebních strategií určených k mobilizaci mexických voličů žijících v zahraničí tedy chybí. Důvodem, jak už bylo řečeno, může být relativně krátká zkušenost Mexika s volbou ze zahraničí a také fakt, že je politickým stranám zakázáno pořádat předvolební kampaň v zahraničí.

2. Metodologický postup

Předmětem tématické analýzy byly prezidentské debaty a předvolební projevy kandidátů prezidentských voleb v Mexiku a USA, které se konaly v roce 2012. Pro tématickou analýzu strategií CRM jsme využili tři prezidentské debaty, 53 předvolebních projevů Mitta Romneyho, kandidujícího za Republikánskou stranu, a 105 předvolebních projevů Baracka Obamy, kandidáta Demokratické strany obhajujícího prezidentský mandát. Předmětem tématické analýzy strategií CBM byly tři prezidentské debaty a předvolební projev každého ze čtyř prezidentských kandidátů, Andrése Manuela Lópeze Obradora (PRD)²⁷, Enriqueho Peña Nieto (PRI)²⁸, Gabriela Quadriho de la Torre (PANAL)²⁹ a Josefíny Vázquez Moty (PAN)³⁰, zaměřený na mexické emigranty žijící v zahraničí, které byly oficiálně pořizeny za podpory a dohledu IFE (Instituto Federal Electoral).

Jako zdroj prezidentských debat a předvolebních projevů kandidátů prezidentských voleb v USA jsme využili transkripty vytvořené Komisí pro prezidentské debaty (Commission on Presidential Debates) a transkripty Amerického prezidentského projektu Kalifornské Univerzity (American Presidency Project).³¹ Dostupnost materiálů pro tématickou analýzu CBM byla komplikovanější. Jako zdroj prezidentských debat a předvolebních projevů prezidentských voleb v Mexiku byly využity jejich záznamy na YouTube. Jak již bylo řečeno v úvodu, možnosti mexických kandidátů k mobilizaci voličů žijících v USA jsou značně omezené, protože kandidátům je zakázáno pořádat předvolební kampaň mimo území Mexika. Z toho důvodu je také mnohem jednodušší získat k analýze větší množství předvolebních projevů prezidentských kandidátů USA. Na druhou stranu analyzované předvolební projevy mexických prezidentských kandidátů

²⁷ Partido de Revolución Democrática vstoupila do prezidentských voleb 2012 v rámci koalice s Partido del Trabajo (PT) a Partido Movimiento Ciudadano (PMC). Jejím kandidátem byl opět Andrés Manuel López Obrador. (Ribando Selkee 2012: 4–6)

²⁸ Partido Revolucionario Institucional vystupovala v prezidentských volbách 2012 v koalici s Partido Verde Ecologista México (PVEME). Jejím kandidátem byl Enrique Peña Nieto. (Ribando Selkee 2012: 3–4, 6–7)

²⁹ Partido Nueva Alianza stejně jako PAN vystupovala v rámci prezidentských voleb v roce 2012 samostatně v čele s kandidátem Gabrielem Quadrim de la Torre (Ribando Selkee 2012: 7–8)

³⁰ Partido Acción Nacional vystupovala v rámci prezidentských voleb v roce 2012 samostatně a jako svou kandidátku nasadila Josefínu Vázquez Motu. (Ribando Selkee 2012: 8–9)

³¹ Z dostupných předvolebních projevů byl z analýzy vyloučen projev Mitta Romney, přednesený 11. července 2012 k National Association for the Advancement of Colored People (NAACP), což je americká organizace zaměřená na obranu práv Afroameričanů, a to z důvodu možného ovlivnění výsledků tématické analýzy.

byly přímo určeny voličům odevzdávajícím své hlasy ze zahraničí, a proto obsahovaly pouze materiál vztahující se k CBM hledaný pro naši prováděnou analýzu na rozdíl od předvolebních projevů prezidentských voleb USA, kde byl materiál vhodný pro tématickou analýzu více rozptýlený.

V případě předvolebních debat a projevů prezidentských voleb v USA byla zkontrolována přesnost transkriptů, tam kde bylo možné nalézt jejich videové záznamy na YouTube. V případě předvolebních debat a projevů prezidentských voleb v Mexiku byly transkripty částí podstatných pro naši analýzu vytvořeny podle jejich záznamů YouTube přímo námi. Protože předmětem tématické analýzy byl sémantický, tj. explicitní a implicitní obsah předvolebních debat a projevů, nikoliv jejich lingvistický rozbor, postačil nám doslovný přepis analyzovaných debat a projevů. Neverbální projevy, jako například důraz na jednotlivá slova apod., nebyly v transkriptech zaznamenávány.

V první fázi jsme identifikovali části, ve kterých se vyskytovaly strategie CRM a CBM, které jsme vybrali pro tématickou analýzu. Jako oddíly předvolebních debat a projevů vhodné pro tématickou analýzu byly označeny ty části, ve kterých kandidáti přímo promlouvali k voličům mexického původu žijícím v USA, nebo se věnovali problematice migrace a tématům s ní spjatým. Vycházeli jsme z toho, že téma migrace je pro voliče významné, jak ukázaly předchozí výzkumy (například Barreto a Woods 2005, Lopez a Taylor 2012, Selee 2008, nebo Taylor a Fry 2007), a ze samotné definice CRM, která jako CRM označuje veškerá sdělení, která mají za cíl oslovit voliče mexického původu, a také veřejně publikované názory a sliby týkající se imigrační politiky (Collingwood et al. 2014).

Po hlubším uvážení jsme se rozhodli v případě tématické analýzy CRM použít také části předvolebních debat a projevů věnované latinskoamerickému regionu, například části věnované vztahům USA s Kubou, Venezuelou, Střední Amerikou a samozřejmě také s Mexikem. Ve většině výzkumů jsou voliči mexického původu zkoumáni společně s dalšími voliči pocházejícími z ostatních latinskoamerických zemí. Má se za to, že všichni voliči hispánského původu tvoří jednotnou skupinu. Podle těchto výzkumů se volič mexického původu nehlásí pouze ke své národní identitě, ale také se identifikuje s ostatními skupinami hispánských imigrantů. (Hero 1992) Z toho důvodu by pro voliče mexického

původu mohl být významný nejen kandidátův názor na politiku USA s Mexikem, ale také s dalšími latinskoamerickými zeměmi. Obdobná úvaha nás vedla také k zařazení částí debat a projevů vztahujících se ke vztahům Mexika a USA v případě tématické analýzy CBM.

Po identifikaci částí určených pro tématickou analýzu jsme přistoupili k hledání prvních kódů. K jejich získání jsme použili metodu otevřeného kódování. První kódování jsme prováděli manuálně bez pomoci specializovaného softwaru. K částem textu jsme přiřazovali pojmy (kódy) zachycující jejich podstatu. Tímto způsobem byla například následující fráze: „*Co udělám je, že zavedu ověřovací systém zaměstnanců a zajistím, aby zaměstnavatelé, kteří najímají osoby, kteří sem přišli ilegálně, byli sankcionováni.*“ (Romney, Prezidentská debata 16.10.2012: 34) zakódována jako *Ověřovací systém zaměstnanců* a fráze: „*Posílíme program kolektivních remitencí 3x1 a zajistíme, aby veškeré prostředky, které konzuláty vyberou, byly použity ve prospěch komunit.*“ (Vázquez Mota, Prezidentská debata 10.6.2012: 3) byla zakódována jako *Posílení programu 3x1*. Jeden kód v některých případech odpovídal pouze části souvětí, i několika slovům, v jiných případech jeden kód tvořilo i více souvětí. Následně jsme pro lepší přehlednost seznam kódů a k nim patřící části textu přenesli do souboru v Excelu. Celkem bylo vytvořeno 562 kódů předvolebních debat a projevů prezidentských voleb v USA a 107 kódů předvolebních debat a projevů prezidentských voleb v Mexiku.

V následující fázi jsme námi vytvořené kódy začali seskupovat do subtémat a témat na základě vztahů mezi kódy, jejich podobnosti, případně rozdílnosti. Tak se například kód *Ověřovací systém zaměstnanců* z předchozího příkladu stal součástí subtématu *Arizonské zákony*, jenž byl zařazen do „nadkategorií“: *Omezení stimulů nelegální imigrace, Nelegální imigrace, Imigrační reforma* a tématu *Obraz imigranta a imigrace* a kód *Posílení programu 3x1* se stal součástí subtématu *Spolupráce s emigranty na přijímání a realizaci politických příslibů* a tématu *Přísliby*. Také zařazování jednotlivých kódů do subtémat a témat jsme prováděli manuálně za pomoci nejrůznějších vizuálních pomůcek, například myšlenkových map, tabulek, schémat apod. Seskupování kódů do subtémat a témat vyžadovalo mnoho revizí a korekcí, než jsme dospěli ke konečné podobě témat. V rámci tématické analýzy předvolebních debat a projevů prezidentských voleb v USA bylo nakonec identifikováno celkem pět tématických bloků: *Obraz imigrace a imigranta*,

Ekonomická krize, Vzdělání, Přesvědčovací techniky a Zahraniční vztahy USA se zeměmi Latinské Ameriky. V případě tématické analýzy předvolebních debat a projevů mexických prezidentských voleb jsme identifikovali tři tématické bloky: *Obraz mexického emigranta, Přísliby a Přesvědčovací techniky.*

Tématické bloky *Obraz imigrace a imigranta* a *Obraz mexického emigranta* představují část tématické analýzy, která nejvíce stavěla na konstruktivické teorii a ve které jsme se nejvíce přibližovali diskurzivní analýze. Zde jsme se snažili zachytit diskurz imigranta, jak jej v předvolebních debatách a projevech konstruují kandidáti prezidentských voleb v USA, a diskurz emigranta prezentovaný v předvolebních debatách a projevech mexických prezidentských kandidátů. Do tohoto tématu byly tedy zařazovány všechny části předvolebních debat a projevů, respektive jejich kódy, na základě kterých byl konstruován diskurz imigrace a imigranta v případě prezidentských voleb v USA, či diskurz emigranta v případě prezidentských voleb v Mexiku.

Na závěr jsme se nespokojili s prostou identifikací a popisem jednotlivých témat, které obsahovaly předvolební debaty a projevy prezidentských voleb v USA a Mexiku, ale pokusili jsme se také nalézt vzájemné vztahy mezi nimi a poskytnout tak celkový pohled na strategie CRM a CBM, které byly součástí prezidentských voleb v USA a Mexiku v roce 2012. Nalezená subtémata a témata jsou spolu úzce provázána a v mnohých případech bylo těžké rozhodnout, kde daný tématický blok začíná a končí. Tak například subtéma *Imigrační reforma* bylo zařazeno do bloku *Obraz imigrace a imigrantů*, protože nejvíce vypovídalo o rozdílech v subjektivních definicích imigranta prezidentských kandidátů USA, ačkoli docela stejně mohlo tvořit samostatný tématický blok. Stejně tak bychom jej mohli zařadit do tématu *Přesvědčovacích technik* jako součást jednoho z jeho subtémat *Přísliby*, protože se skládalo z navrhovaných opatření v oblasti imigrační politiky. Rovněž tématický blok *Přísliby* v případě mexických prezidentských voleb, do kterého spadal kód *Podpora programu 3x1*, byl stejným způsobem úzce svázán s tématickým blokem *Přesvědčovací techniky* a mohl by být taktéž považován za jeho subtéma.

Výsledky těchto dvou tématických analýz, tj. tématické analýzy předvolebních debat a projevů prezidentských voleb v USA a tématické analýzy předvolebních debat

a projevů mexických prezidentských voleb, byly následně srovnány. Cílem výzkumu, jak jsme jej definovali v úvodu, bylo totiž také srovnat předvolební strategie CRM využívané při prezidentských volbách v USA s předvolebními strategiemi CBM použitými v prezidentských volbách v Mexiku. Zaměřili jsme se nejen na srovnání diskurzů imigranta a emigranta, tak jak jej vidí jednotliví kandidáti prezidentských voleb v USA a Mexiku, ale také na komparaci jednotlivých témat a jejich charakteristik. Pokusili jsme se přitom identifikovat základní podobnosti a rozdíly mezi strategiemi CRM využívanými v prezidentských volbách v USA a strategiemi CBM využívanými v mexických prezidentských volbách.

3. Strategie CRM v prezidentských volbách v USA

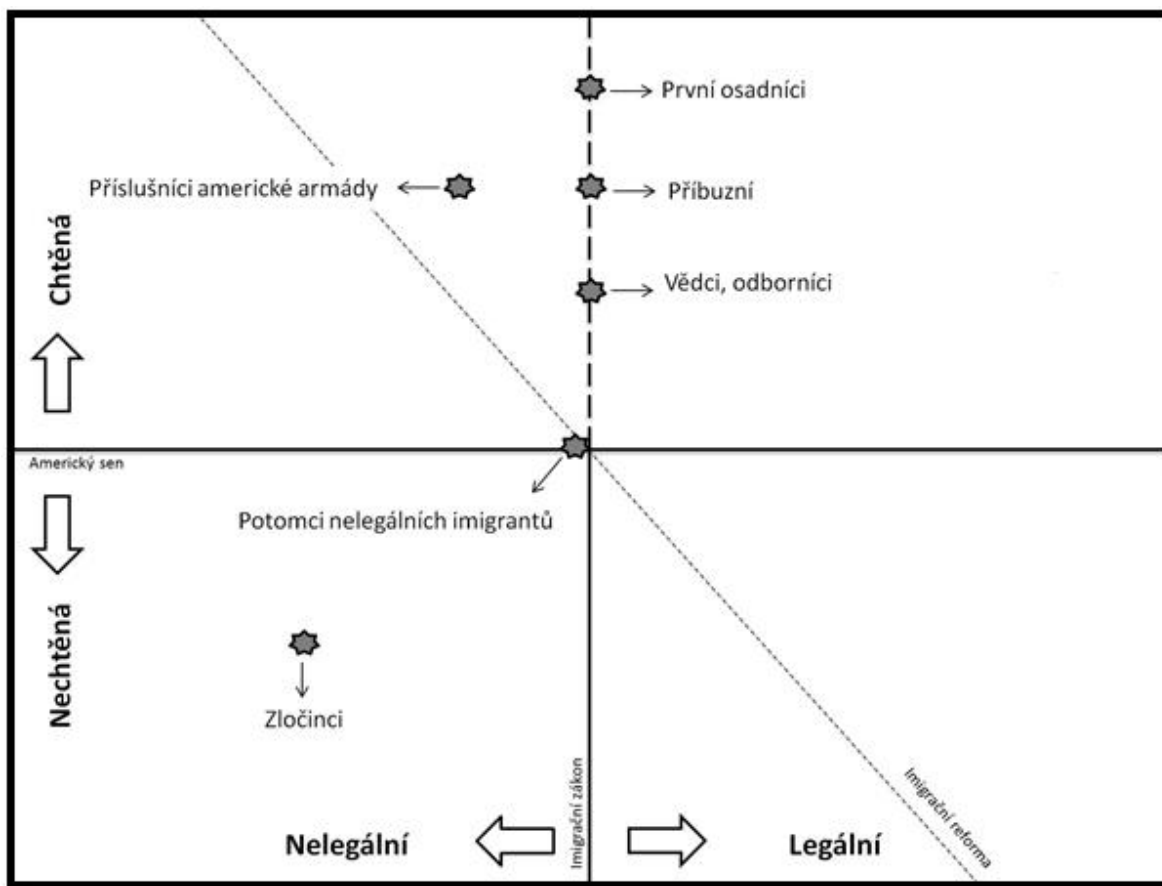
Předmětem tématické analýzy strategií CRM využitých při předvolebních kampaních prezidentských voleb v USA v roce 2012, byly tři prezidentské debaty, 53 předvolebních projevů Mitta Romneyho, kandidujícího za Republikánskou stranu, a 105 předvolebních projevů Baracka Obamy, kandidáta Demokratické strany obhajujícího prezidentský mandát. Prostřednictvím tématické analýzy bylo identifikováno celkem pět odlišných tématických okruhů, které zahrnovaly problematiku imigrace. První tématický okruh, který jsme nazvali *Obraz imigrace a imigranta*, představuje sociální konstrukci subjektu imigranta tak, jak byl prezentován prezidentskými kandidáty například za pomoci návrhů imigrační reformy. Druhý tématický okruh *Ekonomická krize* zahrnuje téma ekonomické krize, se kterou se USA potýká již od roku 2008, a specifikuje vztah ekonomické krize k imigraci a imigrantům. Třetí okruh, s nímž byli imigranti spojováni, je *Vzdělání*. Do čtvrtého tématického okruhu *Přesvědčovací techniky* byly zařazeny veškeré strategie kandidátů sloužící k přiblížení se voliči mexického původu a získání si jeho sympatie a volebního hlasu. Jako poslední tématický okruh byly identifikovány *Zahraniční vztahy se zeměmi Latinské Ameriky*. Tento tématický okruh nebyl přímo spojován s problematikou imigrace, ale představuje okruh témat, jehož součástí je mimo jiné také vnější politika USA k Mexiku, která může být pro voliče mexického původu důležitá pro jeho volební rozhodnutí.

3.1 Obraz imigrace a imigranta

V rámci prvního tématického okruhu se budeme zabývat diskurzem imigranta, tak jak byl vytvořen a prezentován prezidentskými kandidáty v prezidentských debatách a předvolebních projevech. Podle konstruktivistické teorie každý diskurz vytváří odlišné reálně existující objekty a subjekty sociálního světa. Tyto objekty a subjekty neexistovaly dříve, než byly sociálně konstruovány za pomoci jazyka. (Drulák 2008: 106-107) Stejně byl subjekt imigranta sociálně konstruován v rámci předvolebních kampaní prezidentských voleb v USA v roce 2012. Takto vytvořený subjekt imigranta není vázán k „materiální realitě“, ale má svůj základ v sociální konstrukci a subjektivní definici imigranta obou z kandidátů. Diskurz subjektu imigranta, který je níže popsán v rámci prvního tématického okruhu, je diskurzem politických elit, reprezentovaných dvěma prezidentskými kandidáty

a liší se od diskurzu medií, samotných imigrantů, zbytku amerických občanů atd. V prvním tématickém okruhu jsme nejvíce vycházeli z konstruktivistické tradice a tématická analýza se nejvíce přibližovala diskurzivní analýze. V následující části popíšeme a blíže vysvětlíme diskurz imigranta obsažený v analyzovaných předvolebních debatách a projevech a subjektivní diskurz prezidentských kandidátů.

Schéma č. 1: Diskurz imigranta

(Zdroj: Vlastní)

Horizontální osa x – Americký sen a vertikální osa y – Imigrační zákon schématu reprezentují dvě rozdílné optiky, kterými bylo na imigranty pohlíženo v předvolebních kampaních a projevech Mitta Romneyho a Baracka Obamy. Osa x – Americký sen rozděluje imigraci na dvě části: imigrace chtěná (žádaná) versus imigrace nechtěná na základě hodnot vyplývajících ze základního amerického přesvědčení, že v USA mají šanci uspět všichni ti, kdo se o to pokusí. Osa y – Imigrační zákon postrádá subjektivní

hodnocení ve smyslu pozitivních, či negativních soudů ohledně prospěšnosti či škodlivosti imigrace a imigranty definuje pouze na základě aktuálního imigračního zákona na imigraci legální a imigraci nelegální. Oba prezidentští kandidáti využívali v rámci předvolebních kampaní obou těchto optik pro popis imigrantů. Třetí osa, kterou bychom mohli označit jako z – Imigrační reforma, znázorňuje subjektivní pozici kandidátů směrem k imigrantům. Za pomoci imigrační reformy může dojít k posunu osy y – Imigrační zákon, ve směru kandidátova subjektivního přesvědčení. Prosazením imigrační reformy by se některé skupiny imigrantů, které jsou kandidátem hodnoceny pozitivně (jako například nelegální imigranti, kteří jsou členy americké armády), jež se v současné době nacházejí v části chtěné, ale zároveň nelegální imigrace, posunuly do části chtěné a legální imigrace a naopak (skupiny imigrantů, kteří jsou kandidátem hodnoceny negativně, ale v současné době tvoří legální imigraci, by mohly být přesunuty do části nelegální imigrace). Zatímco osa y – Imigrační zákon byla v době konání předvolebních kampaní pevně stanovena imigračními zákony a osa x – Americký sen je definována základním americkým krédem, osa z – Imigrační reforma je velmi subjektivní a představuje názory na změnu imigračního zákona, ve kterých se oba kandidáti odlišují. V následujícím textu detailněji popíšeme jednotlivé optiky (osy), jimiž je nahlíženo na subjekt imigranta, a umístění jednotlivých skupin imigrantů v rámci schématu podle výroků obou kandidátů.

3.1.1 Americký sen

Horizontální osa x – Americký sen představuje optiku, která na základě amerických hodnot rozděluje imigranty na dvě skupiny: imigranty chtěné a imigranty nechtěné. Základ tohoto rozdělení tvoří tzv. americký sen, tedy přesvědčení, že USA je svobodná země neomezených možností, kde může uspět každý bez rozdílu, ať už pochází odkudkoliv, ať je jakéhokoliv vyznání, jakékoli rasy nebo orientace. Podle této vize je odměňována tvrdá práce, osobní iniciativa, snaha a talent. Každý je odpovědný za kvalitu svého života a záleží pouze na schopnostech každého, zda-li dosáhne i toho nejambicióznějšího snu. Toto přesvědčení, které má své kořeny už v Deklaraci nezávislosti z roku 1776, kde se píše: *„Pokládáme za samozřejmé pravdy, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni a jsou nadáni svým stvořitelem jistými nezcizitelnými právy, mezi něž patří právo na život, svobodu a budování osobního štěstí.“* (Jefferson et al. 1776) Oba prezidentští kandidáti, Mitt Romney a Barack Obama, se k těmto principům hojně odvolávají a na jejich základech také

definují americký národ jako „národ imigrantů“, který je napříč své diverzitě sjednocen vírou právě v americký sen.

„Když zakládali tuto zemi a sepisovali Deklaraci nezávislosti, mluvili o stvořiteli, který nás obdařil jistými nezcizitelnými právy, mezi něž patří právo na život, svobodu a budování osobního štěstí. A toto slovo – tato fráze, ‚budování štěstí‘, vyjadřuje možnosti spojené s tímto velkým národem. Jsme země otevřených možností. Lidé pocházející ze všech koutů světa, usilující o politickou svobodu, ale také o svobodu zvolit si svůj směr v životě, přicházeli do Ameriky.“ (Romney 3.1.2012 [7]: 41)

„Nedomníváme se, že každý v této zemi je předurčen k úspěchu. Nejsme toho názoru, že vláda by měla pomoci lidem, kteří nejsou ochotni pokusit se pomoci si sami. Zato věříme v něco, čemu se říká příležitost. Věříme v zemi, kde tvrdá práce se vyplatí a zodpovědnost je odměňována, kde se každému dostává rovných příležitostí a každý hraje podle stejných pravidel. Věříme v Ameriku, kde nezáleží na tom, jak vypadáš, nezáleží na tom, kdo jsi, nezáleží na tom, odkud pocházíš, nezáleží na tom, koho miluješ, cokoliv – můžeš dokázat cokoliv, když se o to pokusíš.“ (Obama 27.9.2012 [65]: 689)

Pomocí konceptu amerického snu jsou definovány žádané vlastnosti chtěného imigranta. Ideální imigrant by měl sdílet americké hodnoty, usilovně pracovat, být zodpovědný, snažit se a překonávat překážky při následování svých osobních cílů – měl by tedy mít aktivní přístup k životu a aspirace. Měl by být mimo jiné talentovaný a ochotný riskovat pro splnění si svého snu. Obecně by měl tedy něčím přispět a obohatit tak americký národ.

„Chceme ty nejlepší a nejbystřejší, aby obohatili národ prostřednictvím pracovních míst a technologií, které pomohou vytvořit.“ (Romney 21.6.2012 [39]: 197)

„Jestli jsi ochoten pracovat tvrdě, jestli jsi ochoten chovat se zodpovědně, jestli věříš v americké krédo, pak jsi vítaný...“ (Obama 28.8.2012 [43]: 469)

3.1.2 Imigrační zákon

Naproti tomu vertikální osa y – Imigrační zákon nedává prostor pro subjektivní soudy a rozděluje imigranty na základě aktuálně platné legislativy na legální imigranty a nelegální imigranty. V předvolebních debatách a projevech Mitta Romneyho a Baracka

Obamy nalezneme mnoho pasáží, které se odvolávají na aktuální imigrační zákon a na potřebu dodržovat jej. Typicky se jedná o připomenutí, že USA je zemí, kde se respektují vydané zákony.

3.1.3 Imigrační reforma

Ačkoli oba kandidáti vybízejí k dodržování imigračního zákona, oba se také shodují, že současný imigrační systém by měl být upraven. Právě navrhovaná reformní opatření nám toho říkají nejvíce o subjektivním postoji jednotlivých kandidátů k imigraci. Imigrační reforma totiž umožňuje změnu legislativy tak, aby se „napravil“ nelegální status skupin imigrantů, které jsou kandidátem považovány za přínosné pro americký národ.

„Američané se neshodují na tom, jak napravit náš imigrační systém, ale myslím, že se všichni můžeme shodnout na tom, že je chatrný.“ (Romney 17.9.2012 [49]: 257)

Subjektivní definice Mitta Romneyho se blíží ose y – Imigrační zákon, ačkoli s ní není zcela totožná. Chtěnou imigraci téměř výhradně definuje jako legální, zatímco nechtěnou jako nelegální. I napříč výroky Mitta Romneyho, který se nechává slyšet, že podporuje pouze legální imigranty, také v jeho případě nicméně můžeme identifikovat přinejmenším jednu skupinu nelegálních imigrantů, kterou vyzdvihuje a které by umožnil výjimku z imigračního zákona. Touto skupinou jsou nelegální imigranti, kteří slouží v americké armádě. Na několika místech nicméně připouští i podporu potomkům nelegálních imigrantů, kteří strávili většinu svého života v USA. Jakkoli se tedy Romneyho subjektivní definice imigrace může zdát podobná definici vytvořené na základě aktuálního znění imigračního zákona, není s ní zcela totožná.

„Ale zaprvé, toto je národ imigrantů. Vítáme lidi, kteří přicházejí jako imigranti. Můj otec se narodil v Mexiku americkým rodičům. Anin otec se narodil ve Walesu a je Američanem první generace. V této zemi vítáme legální imigranty.“ (Romney Prezidentská debata 16.10.2012: 34)

Subjektivní definice Baracka Obamy se oproti tomu více podobá optice osy x – Americký sen, která pohlíží na imigranty skrze koncept amerického snu a hodnotí je na základě přítomnosti/absence vlastností, které se shodují s americkými hodnotami. Barack Obama tak dává mnohem více prostoru pro možnou naturalizaci celé řady

nelegálních imigrantů, ať už příslušníků americké armády, potomků nelegálních imigrantů, lidí, kteří prospívají americké společnosti, až se v konečné fázi zastavuje pouze u nelegálních imigrantů, kteří se dopouštějí zločinů. Tito by podle něj měli být sankcionováni.

Imigrační reforma by mohla tvořit samostatný tematický blok, ale vzhledem k tomu, že tato problematika je všeobecně známá a hojně diskutovaná také v médiích, rozhodli jsme se toto téma zařadit do tohoto tematického bloku a využít jí k vysvětlení diskurzu imigrace, který se objevuje v předvolebních debatách a projevech. Omezíme se tedy na shrnutí navrhovaných reformních opatření, které zobrazuje následující tabulka.

Tabulka č. 3: Přehled navrhovaných opatření migrační reformy v USA

Barack Obama (Demokratická strana)	Mitt Romney (Republikánská strana)
Legální imigrace	
Zjednodušení systému vydávání víz	Zjednodušení systému vydávání víz
	Podpora krátkodobých pracovních víz
Zelená karta pro odborníky s vědeckým titulem a požadovanými dovednostmi	Zelená karta pro odborníky s vědeckým titulem a požadovanými dovednostmi
	Víza pro rodinné příslušníky legálních imigrantů
Nelegální imigrace	
Proti Arizonským zákonům ³²	Omezení stimulů nelegální imigrace: <ul style="list-style-type: none"> - Omezení vydávání řidičských průkazů nelegálním imigrantům - Ověřovací systém zaměstnanců - Posílení autority státních

³² Jedná se o skupinu zákonů zavedených v Arizoně v roce 2010, které jsou známe též jako Support Our Law Enforcement and Safe Neighborhoods Act, nebo Arizona Senate Bill 1070. Součástí Arizonských zákonů je například nařízení, které opravňuje policii v případě podezření zkontrolovat legálnost pobytu jakékoli osoby, nebo zavedení ověřovací systém pro zaměstnavatele, který umožňuje kontrolu legálnosti pobytu zaměstnanců apod. Většina nařízení tohoto zákona byla později zrušena. (National Conference of State Legislatures)

	zaměstnanců při zajišťování dodržování imigračního zákona
Naturalizace nelegálních imigrantů, kteří jsou příslušníky americké armády	Naturalizace nelegálních imigrantů, kteří jsou příslušníky americké armády
Naturalizace potomků nelegálních imigrantů – DREAM Act ³³	Proti všeobecné amnestii nelegálních imigrantů
Zásah proti nelegálním imigrantům, kteří jsou škodliví pro společnost (zločinci, členové kriminálních gangů...)	Zásah proti nelegálním imigrantům, kteří jsou škodliví pro společnost (zločinci, členové kriminálních gangů...)
Proti deportacím	Proti deportacím, pro tzv. self-deportace ³⁴
Zabezpečení hranice	Zabezpečení hranice

Zdroj: Předvolební debaty a projevy Mitta Romneyho a Baracka Obamy pro prezidentské volby v roce 2012

V následující pasáži detailněji popíšeme jednotlivé skupiny legálních a nelegálních imigrantů, které prezidentští kandidáti nejčastěji zmiňují, a jejich umístění v námi vytvořeném schématu.

3.1.4. První osadníci

Jedná se o první generace imigrantů navazující na skupinu Puritánů, kteří v roce 1620 připluli na legendární lodi Mayflower a usadili se v osadě Plymouth v dnešním Massachusetts, a na další zakladatele původních 13 amerických kolonií, jež později v roce 1776 vyhlásily nezávislost na britském království. Kategorii *Prvních osadníků* tvoří imigranti, kteří přišli do USA hledat politickou a osobní svobodu a dnes tvoří skupinu „původních“ amerických občanů. Společně s nimi do této skupiny zařazujeme i generace relativně nedávných imigrantů, kteří přicházeli do USA na počátku 20. století. Co je odlišuje od skupiny *Příbuzných* je skutečnost, že jsou prezidentskými kandidáty idealizováni a nejsou dávání do souvislosti s generací prarodičů, nebo rodičů současných amerických občanů.

³³DREAM Act je plánované opatření, jehož celý název zní Development, Relief and Education for Alien Minors. Toto opatření by mělo legalizovat pobyt mladých imigrantů, kteří přišli do USA jako děti mladší 16 let, žijí zde minimálně pět let a dokončili v USA střední, nebo vysokou školu. (White House)

³⁴ Termín self-deportace či self-deportation zahrnuje představu, že nelegální imigranti se dobrovolně rozhodnou opustit USA, pokud se zavedou zákony, které jim znemožní v USA pracovat, studovat, získat řidičský průkaz apod. (American Immigration Council)

„Jako národ imigrantů nenacházíme společný základ v našem dědictví, ale v našich srdcích. Když generace [imigrantů] pozvedly zrak, aby poprvé spatřily Sochu svobody, nebo kus písečné pláže, byla to svoboda, nebo když vystoupily z letadla přicházejíce z tyranie v naději, tito noví Američané zajisté měli spoustu otázek a pochybností o životě, který je čeká. Ale jednou věcí si byli stoprocentně jistí, že přicházejí do místa, kde vše je možné – že v Americe jejich děti a jejich vnuci budou mít lepší život.“ (Romney 2.9.2011 [3]: 12)

Tato skupina imigrantů je v prezidentských debatách a projevech oslavována společně s konceptem amerického snu, jakožto zakládající generace imigrantů, která dala základ americkému národu a americkým hodnotám. Nejčastěji se k této skupině imigrantů odvolává Mitt Romney. V námi vytvořeném schématu skupina *Prvních osadníků* zaujímá pozici na vertikální ose y – Imigrační zákon a to z toho důvodu, že mnozí z nich přišli do USA ještě před vytvořením samotného imigračního systému, nebo v případě pozdějších generací, není zcela jisté, že do USA emigrovali legálně. V současné době již samozřejmě legální status mají, ale ve své době kritérium legalita/illegalita neexistovalo, nebo mu prezidentští kandidáti nepřisuzují důležitou roli. Podle optiky chtěná versus nechtěná imigrace, jasně představují imigraci chtěnou, ne-li přímo zidealizovanou.

3.1.5 Příbuzní

Druhou kategorií imigrantů, o níž se mluví v předvolebních debatách a projevech, je skupina, kterou jsme nazvali *Příbuzní*. Jedná se taktéž o předchozí generace imigrantů, kteří přicházeli do USA, ať už v jejich počátcích, nebo v relativně nedávném období. Od předchozí skupiny se odlišuje tím, že je dávana do souvislosti s vlastními příbuznými současných amerických občanů. Ačkoli i tato kategorie je do velké míry idealizována, není už tolik odosobněna jako kategorie *Prvních osadníků*, ale odvolává se na rodiče, prarodiče a praprarodiče současných amerických občanů. Při jejich zmínce si tedy americký volič dokáže představit reálnou osobu a osobní historii s ní spojenou, ať už se jedná o kohokoli z jeho příbuzných.

„Naši rodiče, naši prarodiče, naši praprarodiče, bojovali pro to, že věděli, že střední třída není o penězích na bankovních účtech, ale o tom, že když jste tvrdě pracovali, mohli jste uspět, mohli jste být zajištěni a vaše děti vás mohli předejhnat, dělat věci, které jste si sami

nedokázali představit. A mohly nastat časy, kdy jste narazili na nezmary, ale v Americe jste dostávali druhou a třetí šanci, pokud jste se nevzdali, pokud jste pokračovali stále vpřed.“
(Obama 23.7.2012 [18]: 213)

Tuto skupinu imigrantů často zmiňuje především Barack Obama. Na námi vytvořeném schématu zastává pozici těsně pod kategorií *Prvních osadníků*. Je tedy stále umístěna v kategorii chtěné migrace, která sice není tolik zidealizována jako *První osadníci*, ale stále je spojována s konceptem amerického snu a s americkými hodnotami. Stejně jako kategorie *Prvních osadníků* je umístěna na ose y – Imigrační zákon, protože mnoho z těchto imigrantů, ačkoli nyní tvoří součást amerického národa, mohli ve skutečnosti přijít na území USA nelegálně. I v jejich případě se stírá důležitost kritéria, zda-li do USA imigrovali legálně či ilegálně.

3.1.6 Vědci a odborníci

Třetí kategorii imigrantů tvoří kvalifikovaní, vzdělaní a talentovaní imigranti, kteří s sebou přináší inovaci, nové technologie, vynálezy, podnikatelské záměry. Mimo historické imigrace, tato skupina zahrnuje také imigranty současné a dokonce i imigranty budoucí, kteří budou v USA vždy vítáni. Na této kategorii se shodují oba prezidentští kandidáti, Mitt Romney a Barack Obama. Oba ji zmiňují a prezentují ji naprosto totožně.

„Máme ty nejlepší pracovníky z celého světa. Máme ty nejlepší podnikatele z celého světa. Máme nejlepší vědce, nejlepší výzkumníky, nejlepší vysoké školy, nejlepší univerzity. Jsme mladý národ – jsme stále mladý národ a máme největší rozmanitost talentů a důmyslnosti, které pochází ze všech koutů světa.“ (Obama 2.8.2012(24): 266)

„Také si myslím, že bychom měli dát víza těm – raději Zelené karty – lidem, kteří vystudovali, s dovednostmi, které potřebujeme. Lidé z celého světa s tituly z akreditovaných vědeckých oborů dostanou Zelenou kartu automaticky ke svého diplomu...“ (Romney, Prezidentská debata 16.10.2012: 34)

Vlastnosti této kategorie imigrantů vystihují vše, co oslavuje koncept amerického snu, a proto jsou v námi vytvořeném schématu umístěni v části chtěné imigrace. Nacházejí se pod oběma předchozími skupinami (První osadníci a Předci), protože jejich úspěch už není prezentován stejně honosně jako u idealizovaných mýtických zakladatelů nebo

hrdinných předků. Jedná se o reálné, většinou dosud žijící osoby, které v současné době naplňují vizi amerického snu. Také oni jsou umístěni na pomezí osy y – Imigrační zákon. Také u nich existuje možnost, že do USA nepřišli legálně. Na příkladu budoucí žádané imigrace vzdělaných a kvalifikovaných osob vidíme, že někteří z nich čelí překážce současného imigračního zákona, který jim neumožňuje dostatek příležitostí imigrovat do USA legálně.

3.1.7 Příslušníci americké armády

Jestliže tři předchozí skupiny imigrantů se nacházely na pomezí osy y – Imigračního zákona, protože jsme měli své pochybnosti o tom, zda-li skutečně původně imigrovaly do USA legální cestou, následující skupina imigrantů představuje imigranty, kteří si nelegální status zachovávají doposud, a proto jsou umístěni nalevo od osy y – Imigrační zákon. Jedná se ale zároveň o skupinu imigrantů, kteří ač jsou nelegální, získávají si obdiv a sympatie obou kandidátů. Jak Mitt Romney, tak Barack Obama by pozměnili imigrační zákon v jejich prospěch a zajistili jim tak legalizaci jejich pobytu v USA. V námi vytvořeném schématu jsou tedy zakresleni mezi osou z – Imigrační reforma a osou y – Imigrační zákon, což má znázorňovat, že na základě svých subjektivních definic této skupiny imigrantů, je oba kandidáti považují za součást amerického národa. Podle subjektivních definic Mitta Romneyho a Baracka Obamy by tato skupina měla být umístěna v prostoru chtěné a legální imigrace.

„...začnu tím, že zajistím, aby ti, co slouží v naší armádě, měli možnosti získat legální trvalý pobyt v zemi, za jejíž obranu bojovali. Ti, kteří riskovali své životy při obraně Ameriky, si zasloužili právo v Americe žít.“ (Romney 17.9.2012 [49]: 258)

„V době, kdy jednou z naší největší předností je rozmanitost talentů, nedává smysl říci mladým lidem, kteří vyrostli v Americe, kteří přísahali věrnost vlajce, kteří se považují za Američany, kteří chtějí sloužit v naší armádě, nebo navštěvovat naše univerzity, že jakýmsi způsobem, protože jejich rodiče neměli dokumenty, měli by být posláni zpět do země, o kterých nikdy ani neslyšeli.“ (Obama 28.8.2012 [43]: 469)

3.1.8 Potomci nelegálních imigrantů

Pokud se prezidentští kandidáti shodovali na tom, že skupina Příslušníků americké armády by měla být naturalizována, takovouto shodu už v případě páté kategorie imigrantů, kterou jsme nazvali *Potomci nelegálních imigrantů*, nenajdeme. Zatímco Barack Obama je pro legalizaci jejich statusu, Mitt Romney se obává, že všeobecná amnestie by přivolala další vlnu nelegální imigrace a ještě více narušila již tak nefungující imigrační systém. Kategorii *Potomků nelegálních imigrantů* jsme v našem vytvořeném schématu umístili do části nelegální imigrace na pomezí os x – Americký sen a z – Imigrační reforma. Ne všichni potomci nelegálních imigrantů musejí nutně splňovat kritéria stanovené na základě konceptu amerického snu. Ne všichni nutně musejí být nadáni požadovaným talentem a respektovat americké hodnoty. Z toho důvodu jsou označeni na pomezí osy x – Americký sen. Jejich umístění na pomezí osy z – Imigrační reforma zase má své opodstatnění v protichůdných pohledech na tuto skupinu imigrantů obou prezidentských kandidátů.

„Myslím, že bylo správné říci, že mladý člověk, který přichází do Ameriky – je sem přivezen, je zde vychován, kamarádí se s našimi dětmi, chodí s nimi do školy, je Američanem ve všech směrech kromě kousku papíru – by měl mít šanci být součástí americké rodiny.“ (Obama 9.8.2012 [27]: 298)

„Proto jsem proti amnestii, protože amnestie by uškodila, nikoli napomohla dodržování legálního imigračního systému.“ (Romney 17.9.2012 [49]: 258)

Zatímco tedy Barack Obama je pro naturalizaci potomků nelegálních imigrantů, která tvoří základ plánovaného DREAM Act a také inspirovala zásah proti deportacím ze dne 12. června 2012, Mitt Romney se sice staví proti deportacím, nicméně podporuje celou řadu legálních opatření, která by ztížila nelegálním imigrantům pobyt v USA. Návrhy Mitta Romneyho mají svůj základ v tzv. Arizonských zákonech, které byly přijaty v roce 2010 ve státě Arizona a jejíž většina byla následně zrušena Nejvyšším soudem. Podle rozhodnutí soudu je imigrační zákon záležitostí výhradně federální vlády, nikoli jednotlivých států. Přestože byla většina nařízení Arizonského zákona zrušena, zachovalo se například mimo jiné opatření, které opravňuje státní úředníky ke kontrole legálnosti pobytu jakékoli osoby v případě důvodného podezření.

„Co udělám je, že zavedu ověřovací systém zaměstnanců a zajistím, aby zaměstnavatelé, kteří najímají osoby, kteří sem přišli ilegálně, byli sankcionováni. Nezavedu opatření, která fungují jako magnet pro nelegální imigranty. Tak například nedám řidičské průkazy těm, kteří jsou tu ilegálně, jak by to udělal pan prezident.“ (Romney, Prezidentská debata 16.10.2012: 34)

„Musíme legální imigraci ztraktivnit před nelegální imigrací, aby lidé byli odměňováni za to, že trpělivě čekají v řadě. Z toho důvodu zavedu přísný ověřovací systém zaměstnanců, aby si každý podnik mohl být jistý tím, že zaměstnanci, které najímá, jsou oprávněni legálně [v USA] pracovat.“ (Romney 31.6.2012 [39]: 197)

3.1.9 Zločinci

Zatímco Mitt Romney se tedy zavazuje k zavedení opatření, která budou sankcionovat většinu nelegálních imigrantů, Barack Obama se tímto způsobem staví pouze k jedné skupině nelegálních imigrantů – *Zločincům* – nelegálním imigrantům, kteří nerespektují americké zákony a páchají kriminální činnost. Tato poslední šestá skupina imigrantů v námi vytvořeném schématu jasně zaujímá místo mezi nelegálními a nechtěnými imigranty, s jejichž postihem ve formě deportace souhlasí oba kandidáti.

„Co jsem také řekl, je, že pokud půjdeme po lidech, kteří sem přišli ilegálně, měli bychom to udělat chytrě a měli bychom jít po zločincích, členech kriminálních gangů, lidech, kteří škodí společnosti, ne po studentech, ne po lidech, kteří jsou tady jen proto, že se pokoušejí najít způsob, jak uživit své rodiny.“ (Obama, Prezidentská debata 16.10.2012: 36)

„Jsem pro, jak řekl pan prezident, a souhlasím s ním, že pokud se někteří dopustili zločinu, musíme je dostat ze země.“ (Romney, Prezidentská debata 1.10.2012: 37)

3.2 Ekonomická krize

Druhým tématickým blokem, ve kterém se vyskytuje také problematika imigrace, se nazývá *Ekonomická krize*. Jedná o části předvolebních debat a projevů, ve kterých se kandidáti zaměřili na současnou špatnou ekonomickou situaci, s níž se USA potýkají již od roku 2008. Oba kandidáti, Mitt Romney a Barack Obama, využili také tohoto tématického bloku k reflexi imigrace do USA. Mimo vyzdvižení toho, že ekonomická krize zasáhla mnohem více hispánské obyvatelstvo, je problematika imigrace a imigrantů

ve spojení s ekonomickou krizí zmiňována ve třech souvislostech. Je zdůrazňováno, že za první imigranti nenesou vinu na vzniklé ekonomické krizi, za druhé imigranti tvoří základ americké diverzity, což je největší přednost amerického národa, která mu dává schopnost ekonomickou krizi překonat, a za třetí imigranti jsou prospěšní pro ekonomiku, protože s sebou přinášejí inovaci, zakládají nové podniky a tím pomáhají vytvářet nová pracovní místa.

Barack Obama ve svých předvolebních projevech mnohokrát opakuje, že vina za špatné ekonomické výsledky nemůže být svalována na imigranty. Takovýto výrok naznačuje, že se ve společnosti tento názor v době předvolebních kampaní objevoval. Barack Obama na tomto místě využívá téma ekonomické krize k tomu, aby zdůraznil, že kandiduje také za skupiny voličů, které jsou občas odsouvány na druhou kolej, nebo dokonce diskriminovány. Na místo svalování viny na druhé Barack Obama vykresluje jednotu amerického národa, který je schopen ve své jednotě ekonomickou krizi překonat.

„Nemyslím si, že vláda může vyřešit všechny naše problémy, ale vláda také není zdrojem všech našich problémů. Existují věci, které musíme udělat společně. Namísto svalování viny na druhé – na odbory, nebo na imigranty, nebo na homosexuály, nebo na někoho jiného – za to, čím procházíme, co musíme udělat, je táhnout za jeden provaz. Jsme v tom všichni společně. Věříme, že Amerika funguje pouze tehdy, pokud všichni přijmeme zodpovědnost sami za sebe a za sebe navzájem. Takto vytvoříme více příležitostí, více možností. Amerika není o tom, co může být uděláno pro vás, je o tom, co můžeme udělat společně jako jeden národ a jako jeden lid.“ (Obama 30.9.2012 [66]: 706)

Druhá souvislost, ve které je problematika imigrace spojována s ekonomickou krizí, se také vyskytuje v předvolebních projevech Baracka Obamy. Jedná se o přesvědčení, že ekonomickou krizi je možné překonat díky rozmanitosti, diverzitě amerického národa, která je vytvářena právě příchozími imigranty. Na tomto místě se Barack Obama věnuje nejvíce skupině imigrantů, kterou jsme nazvali *Vědci a odborníci* a která byla popsána v předchozí podkapitole *Obraz imigrace a imigranta*. Je to tedy skupina nedávných nebo současných imigrantů s vysokou kvalifikací, kteří poskytují USA lidský kapitál potřebný k překonání ekonomické krize.

„Tedy, nemáme k dispozici žádné rychlá ani snadná řešení. Ale nechte mě říct toto. Víme, co je zapotřebí udělat. Neexistují žádné problémy, které by nebylo v našich silách vyřešit. Jsme schopní se postavit jakékoli výzvě. Máme nejlepší pracovníky z celého světa. Máme nejlepší podnikatele z celého světa. Máme nejlepší vědce, nejlepší výzkumníky, nejlepší vysoké školy, nejlepší univerzity.“ (Obama 2.8.2018 [24]: 266)

V případě předvolebních projevů Mitta Romneyho můžeme identifikovat čistě ekonomickou argumentaci, která oceňuje přínos imigrace z důvodu, že jsou to právě imigranti přicházející do USA, kteří oživují ekonomiku tím, že s sebou přináší nové nápady, zakládají nové firmy, vytvářejí nová pracovní místa a svými ekonomickými aktivitami zlepšují výkon národní ekonomiky. V této souvislosti je imigrace popisována jako prospěšná, ne-li dokonce jako samotné řešení špatné ekonomické situace, které USA čelí.

„Imigrační reforma není pouze morálním imperativem, ale je také ekonomickou nutností. Imigranti s vysokoškolským vzděláním zakládají společnosti, vytváří pracovní místa a přináší s sebou inovaci. Imigranti založili nebo spoluzaložili téměř polovinu z našich špičkových inovativních společností financovaných rizikovým kapitálem. [...] A tento druh riskování je něco, co potřebujeme víc než kdy předtím, protože míra zakládání nových firem je na 30-ti letém minimu.“ (Romney 21.6.2012 [39]: 196)

3.3 Vzdělání

Další tématický blok není na rozdíl od dvou předchozích nijak rozsáhlý, ale pro svou tématickou odlišnost, si vysloužil alespoň malou zmínku. Přes svůj malý rozsah se mu překvapivě věnovali oba prezidentští kandidáti. Tímto tématickým blokem je *Vzdělání*. Debata ohledně vzdělávacího systému, jeho kvality a fungování bylo samozřejmě jedním z důležitých témat předvolebních debat a projevů, ale pouze v minimální části z nich byla problematika imigrace zahrnuta do této debaty. I tyto malé zmínky však dokazují, že si kandidáti uvědomují důležitost tohoto tématu pro imigranty při jejich volebním rozhodování. Mezi takovéto zmínky patří příspěvky kandidátů na téma nekvalitního vzdělávacího systému, kterým trpí nejvíce právě děti pocházející z minoritních skupin, dále pak problematika přeplněných tříd a studijních stipendií. Všeobecně se tento

tématický blok točí ohledně nutnosti zajistit rovné šance na kvalitní vzdělání a úspěch také dětem minoritních skupin, mezi nimiž se nacházejí také děti imigrantů.

„Jsme tady v nejlépe prosperujícím národě, ale miliónům dětí se dostává vzdělání zemí třetího světa. A děti amerických menšin tím trpí nejvíce.“ (Romney 23.5.2012 [35]: 172)

3.4 Přesvědčovací techniky

Jako přesvědčovací techniky jsme označili veškeré strategie, které kandidáti využili k tomu, aby si získali sympatie voliče mexického původu a jeho volební hlas. První z nejvíce využívaných technik v předvolebních debatách a kampaních, jsme nazvali *Identifikace*. Jedná se o techniku, pomocí které se kandidát snaží navodit dojem, že má s voličem mexického původu něco společného. Kandidát například stejně jako volič, na něhož se zaměřuje, má v rodině příbuzné imigranty, kteří se přistěhovali do USA teprve nedávno, nebo řeší podobné problémy a situace. Případně si kandidát dokáže živě představit, jaké problémy tento volič má a jak vypadá jeho každodenní život, protože zná dobře voličovu komunitu, má k ní osobní vztah, nebo k ní přísluší jeho přátelé.

Tuto techniku hojně využívali oba prezidentští kandidáti. Jak Mitt Romney, tak Barack Obama se odvolávali na své příbuzné, kteří do USA přišli jako imigranti. Oba také prezentovali životní příběhy svých příbuzných a svůj vlastní pomocí optiky amerického snu a dávali je za příklad toho, že splnit si svůj sen napříč všem překážkám je možné s trochou odhodlání a pomocí tvrdé práce. Barack Obama také zdůrazňoval, že ve svých začátcích, při svých prvních volebních kampaních, osobně navštěvoval mimo jiné také hispánské voliče, u kterých hledal volební podporu. Mimo to bychom sem mohli zařadit také časté výroky Baracka Obamy, o tom jak americký národ napříč své diverzitě je jednotný, protože všechny pojí víra v USA, americké hodnoty a americký sen. Při tomto popisu různorodosti amerického národa Barack Obama vyjmenovává jednotlivé skupiny, které jej tvoří, mezi nimi také Hispánce. V případě těchto výroků by tedy to, co mají kandidát a volič společného, představovala právě základní americké přesvědčení, že v USA mu nic nebrání v tom dosáhnout úspěchu.

„A tak důvod, že i nadále mám víru, je, že když se podívám na vás, vidím[ve vás] své prarodiče. Když se podívám na vaše děti, vidím [v nich] své děti.“ (Obama 13.7.2012 [9]: 96)

„Ale mám tak příjemné vzpomínky na tyto kampaně, protože když jsem cestoval po celém Illinois – mohli jste jet do centra, mohli jste jet do malých venkovských měst, mohli jste jet na předměstí, vždy jste potkali lidi všech profesí, všech ras, všech vyznání, ze všech možných poměrů, s rozdílnou výší příjmů – co jsem vyslechl, jsou příběhy, které mi připomínají příběh mé vlastní rodiny.“ (Obama 24.7.2012 [19]: 216)

Dalším ze způsobů, jak si získat sympatie voličů, je očernit svého protivníka. V našem případě bychom do této strategie mohli zařadit veškeré výroky kritizující či očerňující druhého kandidáta například pro jeho názory na imigrační reformu, případně na další témata, která se týkají imigrace a imigrantů. Ze strany Mitta Romneyho nejčastější kritikou bylo neprovedení imigrační reformy, kterou Barack Obama sliboval už při své předchozí volební kampani v roce 2008. Barack Obama zase Mitta Romneyho kritizoval pro jeho postoj proti nelegálním imigrantům a celkově svého protivníka a Republikánskou stranu prezentoval jako zpátečnické a netolerantní.

„Tři roky zpátky kandidát Obama sliboval, že vyřeší problém nelegální imigrace do Ameriky. Selhal. Pravdou je, že se o to ani nepokusil.“ (Romney 2.9.2011 [3]: 16)

„Tedy, guvernér Romney právě řekl, víte, že on chce těmto mladým lidem pomoci také, ale během primárních voleb, řekl: ‚Budu vetovat DREAM Act.‘, který by těmto mladým lidem umožnil přístup.“ (Obama, Prezidentská debata 16.10.2012: 36)

Ačkoli Mitt Romney byl předmětem přísné kritiky ze strany Baracka Obamy, pokusil se také Republikánskou stranu prezentovat jako politickou stranu, která přitahuje stále více Hispánců, kteří se stávají jejími členy. Mitt Romney několikrát uvádí příklady známých politiků hispánského původu, kteří jsou členy Republikánské strany, a úspěšných hispánských podnikatelů, kteří dle jeho názoru přispívají k zlepšení ekonomické situace v USA, a proto jsou potřební.

„Tedy, před několika týdny na našem volebním sjezdu, guvernérka Martinez popsala zkušenost, která některým z vás může znít povědomě. Na začátku své politické kariéry, byla

demokratka. A její hvězda začala rychle stoupat. Jednou ona a její manžel dostali pozvánku na oběd od republikánského páru. Slova jako demokrat a republikán nikdy nebyla vyslovena. [...] Když skončil oběd, otočila se ke svému manželovi a řekla: ‚Zatraceně. Jsme republikáni.‘“ (Romney 17.9.2012 [49]: 251)

Kromě toho nalezneme v předvolebních debatách a projevech bezpočet příslibů k provedení imigrační reformy, také příslibů vztahujících se k oblasti vzdělávání, dále bezpočet sloganů, žádostí o hlasy a výzev k volbě. Velké množství výzev k volbě, které následují bezprostředně po části věnující se migrační problematice, nebo diverzitě amerického národa, v níž jsou mimo jiné zmiňováni také Hispánci, obsahují především projevy Baracka Obamy. Zajímavá je například výzva, která popisuje volební rozhodnutí jako volbu mezi inkluzivní a exkluzivní politikou. Barack Obama v podstatě říká: buď budete volit mě, nebo se vrátíme ke starým pořádkům, kdy imigranti byli diskriminováni, v případě nelegálních imigrantů deportováni ze země.

„Můžete si zvolit, že se vrátíme 50 let nazpět, co se týče žen a imigrantů a homosexuálů, nebo se ve volbách můžete postavit za ten základní princip, že všichni jsme si rovni.“ (Obama 1.10.2012 [83]: 844)

3.5 Zahraniční vztahy se zeměmi Latinské Ameriky

Tento tématický okruh nebyl přímo spojován s problematikou imigrace a imigrantů, ale představuje okruh témat, které se týkají vztahu USA a latinskoamerického regionu, odkud pochází také volič mexického původu. Odpověď na otázku, zda-li tento tématický blok zařadit, nebo vypustit, je spojena s otázkou identit.³⁵ Pokud připustíme, že volič mexického původu stále cítí vazby na svou mateřskou zemi³⁶, nebo dokonce subjektivně vnímá jako silnou svou příslušnost k celému regionu, pak otázky vnější politiky USA

³⁵ Ve většině výzkumů jsou voliči mexického původu zkoumáni společně s dalšími voliči pocházejícími z ostatních latinskoamerických zemí. Má se za to, že všichni voliči hispánského původu tvoří jednotnou skupinu. Podle těchto výzkumů se volič mexického původu nehlásí pouze ke své národní identitě, ale také se identifikuje s ostatními skupinami hispánských imigrantů. Podle Heroa Hispánci žijící v USA čelí podobným problémům, které je stmelují a činí z nich jednotnou, ačkoli značně heterogenní, skupinu. Pokud se volič mexického původu cítí identifikován také s celou hispánskou komunitou, pak mohou také otázky vnější politiky USA k Latinské Americe ovlivňovat jeho volební rozhodování. (Hero 1992)

³⁶ Pokud se voliči mexického původu zachovávají alespoň zájem o Mexiko, měla by pro ně být významná přinejmenším otázka vztahu USA a Mexika. Na základě přetrvávajících vazeb k zemi původu se často vysvětluje nízká volební participace imigrantů v USA. Podle této teorie zainteresovanost na politice v zemi původu oslabuje motivace k politické participaci v zemi aktuálního pobytu. (Escamilla Hamm 2009)

k Latinské Americe mohou ovlivňovat jeho volební rozhodování. Pokud ale již volič mexického původu zpřetrhal vazby na Mexiko a o latinskoamerický region nejeví zájem, pak pravděpodobně nebude ani považovat za důležité, jaké vztahy USA udržuje se zeměmi tohoto regionu.

Celý tento tématický blok v podstatě vychází z předvolebních debat a projevů Mitta Romneyho. Země latinskoamerického regionu můžeme v podstatě rozdělit do tří skupin: státy, se kterými si Mitt Romney přeje rozvinout intenzivní obchodní spolupráci, Mexiko potýkající se s bezpečnostní krizí, se kterou je zapotřebí mu pomoci, a třetí skupinu samu o sobě tvoří Kuba a Venezuela, se kterou přátelské vztahy navazovat nelze. V podstatě toto rozdělení popisuje, nakolik pozitivní/negativní vztah si USA, respektive Mitt Romney, se státy přeje udržovat.

Pomocí návrhů možné obchodní spolupráce s některými státy Latinské Ameriky se Mitt Romney vymezuje proti obchodním vztahům s Čínou, které dle jeho názoru podporuje Barack Obama. Mexiko zase slouží jako argument pro lepší zabezpečení jižní hranice. Kuba a Venezuela jsou zmiňovány, především ve spojitosti s kritikou Baracka Obamy pro jeho „měkkou“ zahraniční politiku.

„Za druhé, zvýšíme objem našeho obchodu. Obchod roste okolo 12 % ročně. Zdvojnásobuje se každých zhruba pět let. Můžeme na tom být ale lépe, zejména v Latinské Americe. Existuje příležitost v Latinské Americe, kterou jsme zatím plně nevyužili. Latinskoamerická ekonomika je de facto téměř tak velká jako ekonomika Číny. Všichni se zaměřujeme na Čínu. Latinská Amerika je pro nás velkou příležitostí...“ (Romney, Prezidentská debata 22.10.2012: 19)

„A započnu jednat s Mexikem, abychom posílili vzájemnou spolupráci na našem společném problému drog a bezpečnosti.“ (Romney 8.10.2011 [5]: 29)

„Tak kritický byl prezident Obama před Organizací spojených národů, že ho Fidel Castro pochválil za jeho ‚odvahu‘ a ‚odvážné gesto‘. A venezuelský diktátor a násilník Hugo Chavez se připojil k této chvále.“ (Romney 30.8.2011 [2]: 10)

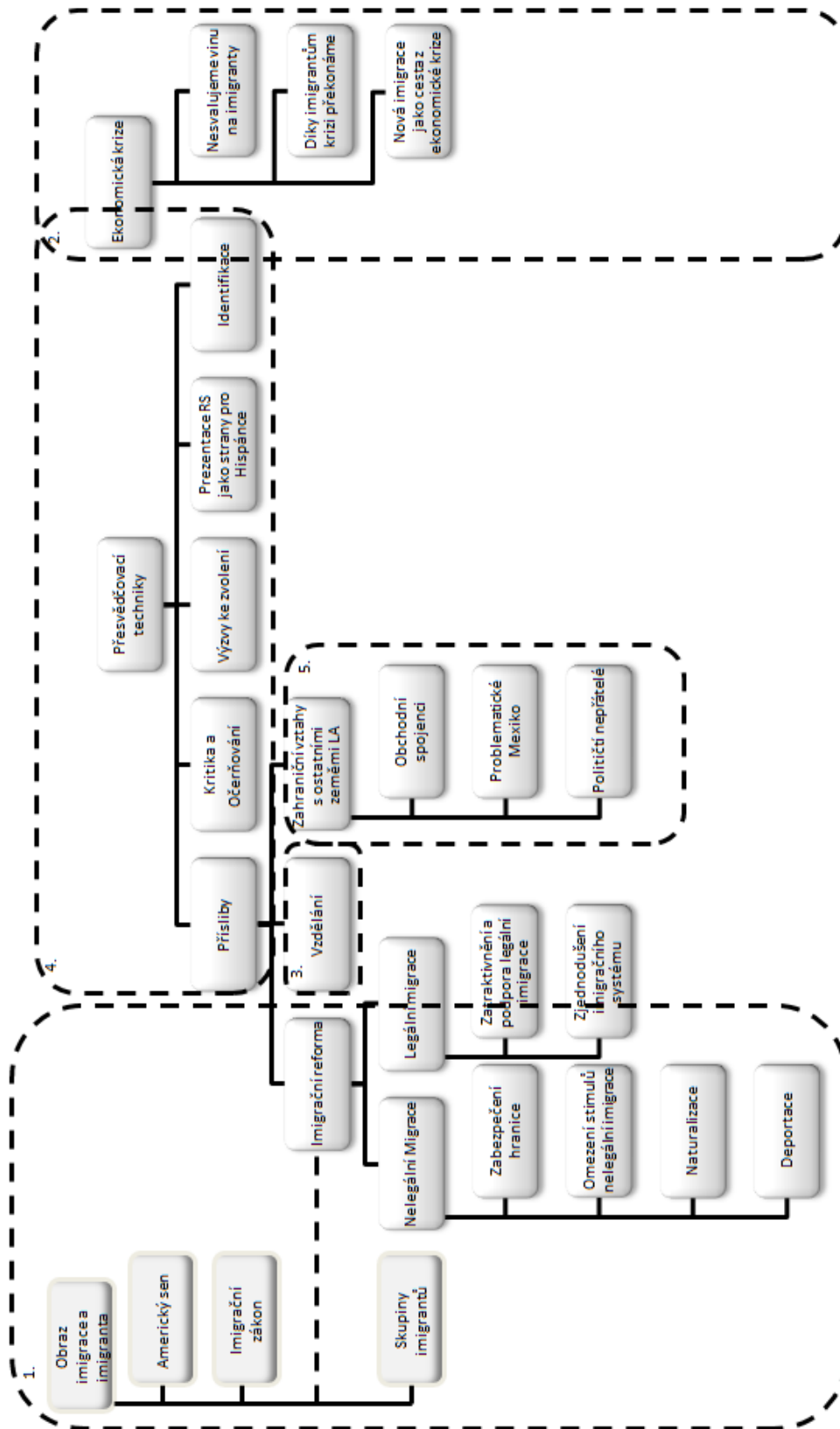
3.6 Vztahy mezi jednotlivými tématickými bloky

Abychom poskytli celkový pohled na strategie CRM, pokusili jsme se také nalézt vzájemné vztahy mezi jednotlivými tématickými bloky, které byly identifikovány prostřednictvím tématické analýzy předvolebních debat a projevů prezidentských voleb v USA z roku 2012. Nalezená subtémata a témata jsou spolu úzce provázána a mezi některými z nich je také možné identifikovat vztahy nadřazenosti a podřazenosti. Nejvíce odděleným, ačkoli taktéž ne zcela izolovaným tématickým blokem, je tématický blok *Ekonomická krize*. Naopak centrálním tématickým blokem, který se váže ke všem zbylým tématickým blokům, jsou *Přesvědčovací techniky*. Vztahy mezi jednotlivými tématickými bloky napomůže popsat a vysvětlit Schéma č. 2. Zobrazuje všechna témata a nejdůležitější subtémata, která jsme identifikovali prostřednictvím tématické analýzy. Jednotlivé tématické bloky jsou vyznačeny šrafovanými čarami a označeny číslem.

První tématický blok, *Obraz imigrace a imigranta*, stojí v systému tématických bloků zcela samostatně, ačkoli prostřednictvím subtématu *Imigrační reforma* se pojí k tématickému bloku *Přesvědčovací techniky*. Subtéma *Imigrační reforma* bylo zařazeno do bloku *Obraz imigrace a imigrantů*, protože nejvíce vypovídalo o rozdílech v subjektivních definicích diskurzu imigrace prezidentských kandidátů USA. Zároveň bychom jej mohli zařadit do tématu *Přesvědčovacích technik* jako jedno z jeho subtémat *Přísliby*, protože se skládal z navrhovaných opatření v oblasti imigrační politiky.

Druhý tématický blok *Ekonomická krize* je zcela samostatným tématickým blokem, ačkoli ani on nestojí v naprosté izolaci. Tento tématický blok nám pomohl získat více informací ohledně diskurzu imigrace a imigrantů, především skupiny vzdělaných imigrantů a odborníků, kteří by měli napomoci ekonomickou krizi překonat. Také se nepřímo pojí k tématickému bloku *Přesvědčovací strategie*. Ačkoli neobsahuje žádná přímo navrhovaná opatření, v případě Mitta Romney je tento blok využíván k nastínění špatných ekonomických podmínek, které má za vinnu současný prezident Barack Obama, a v případě Baracka Obamy tento tématický blok slouží k navození pocitu jednoty a možnosti špatnou situaci překonat v čele s Barackem Obamou. Přesto všechno se jedná o tématický blok, který stojí v systému témat nejvíce samostatně a odděleně od ostatních tématických bloků.

Schéma č. 2: Vztahy mezi jednotlivými tématickými bloky – USA

Zdroj: Vlastní

Třetí tématický blok *Vzdělání* se svým obsahem zcela liší od ostatních. Nevztahuje se k problematice imigračních zákonů, k ekonomické krizi, ani ke vztahům USA se státy Latinské Ameriky. Nepodává nám ani mnoho informací ohledně diskurzu imigrace či imigranta. Nicméně vzhledem k tomu, že obsahuje mnoho navrhovaných opatření v oblasti vzdělávání, bylo by možné jej po vzoru subtématu *Imigrační reformy* zařadit do subkategorie celého tématického bloku *Přesvědčovací techniky*, taktéž mezi *Přísliby*.

Čtvrtý tématický blok *Přesvědčovací techniky* stojí v centru systému témat, protože se prostřednictvím subtématu *Imigrační reforma* váže k tématickému bloku *Obraz imigrace a imigranta* a stejně tak tématické bloky *Vzdělání* a poslední z tématických bloků *Zahraniční vztahy se zeměmi Latinské Ameriky* by se daly považovat za součást jeho subtématu *Přísliby*. Mimo to má své vazby také na tématický blok *Ekonomická krize*, jak už bylo řečeno výše. Jedná se tedy o centrální tématický blok, který se pojí ke všem zbylým tématickým blokům a dalo by se říci, že třem z nich je přímo nadřazen.

4. Strategie CBM v prezidentských volbách v Mexiku

Předmětem tématické analýzy strategií CBM využitých při předvolebních kampaních prezidentských voleb v Mexiku v roce 2012, byly tři prezidentské debaty a předvolební projev každého ze čtyř prezidentských kandidátů, Andrése Manuela Lópeze Obradora (PRD)³⁷, Enriqueho Peña Nieto (PRI)³⁸, Gabriela Quadriho de la Torre (PANAL)³⁹ a Josefíny Vázquez Moty (PAN)⁴⁰, zaměřený na mexické emigranty žijící v zahraničí, které byly oficiálně pořízeny za podpory a dohledu IFE (Instituto Federal Electoral). Byly identifikovány celkem tři odlišné tématické okruhy, které zahrnovaly problematiku mexických emigrantů. První tématický okruh, který jsme pojmenovali *Obraz mexického emigranta*, stejně jako v případě prezidentských voleb v USA představuje sociální konstrukci subjektu emigranta žijícího v USA tak, jak byl vytvořen prezidentskými kandidáty v rámci uvedených debat a projevů. Druhý tématický okruh *Přísliby* zahrnuje všechna slibovaná opatření, návrhy a závazky, směřované na mexické občany žijící mimo území Mexika, ať už se vztahovaly k mexickému státnímu území, nebo ke zlepšení životních podmínek emigrantů v zahraničí. Poslední tématický okruh tvoří *Přesvědčovací techniky* a byly do něj zařazeny veškeré strategie kandidátů sloužící k přiblížení se mexickému voliči pobývajícím v zahraničí za účelem získání jeho volebního hlasu.

4.1 Obraz mexického emigranta

V rámci prvního tématického okruhu jsme opět stavěli na konstruktivistické teorii, když jsme se pokusili identifikovat diskurz mexického emigranta tak, jak byl vytvořen a prezentován mexickými prezidentskými kandidáty v předvolebních debatách a projevech. Takto vytvořený subjekt mexického emigranta žijícího v zahraničí plně neodpovídá „materiální realitě“, protože stejně jako v případě subjektu imigranta, kterému jsme se věnovali již dříve, je sociálně konstruován. Jedná se tedy o diskurz subjektu mexického emigranta, který dominuje mezi politickými elitami v Mexiku a pravděpodobně je odlišný

³⁷ Partido de Revolución Democrática vstoupila do prezidentských voleb 2012 v rámci koalice s Partido del Trabajo (PT) a Partido Movimiento Ciudadano (PMC). Jejím kandidátem byl opět Andrés Manuel López Obrador. (Ribando Selkee 2012: 4–6)

³⁸ Partido Revolucionario Institucional vystupovala v prezidentských volbách 2012 v koalici s Partido Verde Ecologista México (PVEME). Jejím kandidátem byl Enrique Peña Nieto. (Ribando Selkee 2012: 3–4, 6–7)

³⁹ Partido Nueva Alianza stejně jako PAN vystupovala v rámci prezidentských voleb v roce 2012 samostatně v čele s kandidátem Gabrielem Quadrim de la Torre (Ribando Selkee 2012: 7–8)

⁴⁰ Partido Acción Nacional vystupovala v rámci prezidentských voleb v roce 2012 samostatně a jako svou kandidátku nasadila Josefínu Vázquez Motu. (Ribando Selkee 2012: 8–9)

od diskurzu medií, zbytku mexických občanů, stejně tak jako od diskurzu kandidátů prezidentských voleb v USA.

4.1.1 Národní hrdost a oddanost Mexiku

Subjektivní definice mexického emigranta jednotlivých prezidentských kandidátů jsou si velmi podobné a téměř se shodují. Mexičtí emigranti jsou hodnoceni pozitivně pro svůj zájem o vlast a svou oddanost Mexiku. V podstatě je na migraci nahlíženo, ne jako na migraci dobrovolnou, založenou na svobodném rozhodnutí opustit Mexiko, ale jako na migraci nedobrovolnou zapříčiněnou mnoha problémy ekonomického a bezpečnostního charakteru, kterým Mexiko čelí. Mexický emigrant je pak skrze tuto optiku líčen jako „patriot“, který byl nucen Mexiko opustit, ale přesto si zachovává svůj zájem o Mexiko a s vlastní jej také pojí četní příbuzní a přátelé, které zde zanechal. Touto optikou jsou emigranti hodnoceni pozitivně či negativně podle toho, zda-li si zachovali vazby a oddanost k Mexiku, nebo zda-li ztratili o bývalou vlast zájem. Všichni čtyři prezidentští kandidáti na základě tohoto kritéria mexické emigranty hodnotí pozitivně.⁴¹ Oceňují především pravidelné zasílání remitencí jako finanční pomoci mnohým rodinám mexických emigrantů, které zůstávají v Mexiku, zachování si mexické identity a národní hrdosti a mimo to si také cení „reprezentace“ Mexika a mexické kultury v zahraničí.

„Každý rok 700 000 Mexičanů má pouze tři možnosti, tři cesty: opustit zemi, jako jste to udělali vy, odejít hledat lepší život do Spojených států, pracovat ve Spojených státech;

⁴¹ Na základě přetrvávajících vazeb k zemi původu se často vysvětluje nízká volební participace imigrantů v USA. Podle této teorie zainteresovanost na politice v zemi původu oslabuje motivace k politické participaci v zemi aktuálního pobytu. (Escamilla Hamm 2009) V případě imigrantů mexického původu se objevilo mnoho spekulací o tom, jaké důsledky bude mít zavedení volby ze zahraničí. Suro a Escobar (Suro a Escobar 2006) se soustředili na účast mexických emigrantů v historicky první volbě ze zahraničí. Podle autorů nízký zájem o volby způsobilo hned několik faktorů technického charakteru, nikoli však nezáměr mexických emigrantů o politiku v zemi původu. Jedním z nich byly samotné podmínky volby ze zahraničí, které z účasti na volbách dle odhadů vylučovaly dvě třetiny potenciálních voličů žijících v USA. Pro registraci k volbám bylo nutné předložit platné volební pověření, přitom z celkového počtu potenciálních voličů žijících v USA tento dokument vlastní něco okolo 3 milionů osob. Volební pověření je poměrně nový dokument a mnoho emigrantů jej v době svého posledního pobytu v Mexiku nemohlo obdržet. Kromě volebního pověření bylo nutné při registraci předložit také fakturu za nájem na jméno dotyčného jako doklad potvrzující adresu v USA. Velký počet emigrantů ale sdílí ubytování s dalšími emigranty a nemohou předložit takovýto doklad. Mimo to bylo nutné zaslat uvedené dokumenty poštou a uvést přitom své jméno a adresu v USA, což mohlo odradit velkou část nelegálních imigrantů. Druhým faktorem, který ovlivnil nízkou volební účast ze zahraničí v prezidentských volbách 2006, je špatná informovanost mexických emigrantů o podmínkách a postupu registrace k volbě ze zahraničí. Zájem o vlast se tak spíše než volební participací projevuje zasílání remitencí. Dle odhadů Pew Hispanic Center v roce 2012 migranti odeslali do Mexika remittance v celkové hodnotě 22 bilionů dolarů. (Cohn, Gonzalez-Barrera a Cuddington 2013)

druhá možnost je zapojit se do toho, čemu se říká šedá ekonomika, neformální obchod, žít se, jak jen je to možné, aby zajistili svou rodinu, i tito lidé, si zaslouží náš respekt; a třetí cesta je ta, kterou si zvolili někteří Mexičané, je to cesta asociálního chování.“ (López Obrador 2012: 23)

„Uznávám tvoji odvahu a tvou podnikavost, jsi součástí milionů mexických pracovníků, studentů, umělců, sportovců, vědců, odborníků a podnikatelů, kteří z jiných zeměpisných šířek přispívají mexickému hospodářství, kultuře a vědě. Děkuji ti za tvůj přínos, za to, že zlepšuješ jméno Mexika ve světě.“ (Peña Nieto 2012: 24)

„Rozhodli jste se podpořit vaše komunity v Mexiku. Dálka posílila vaši národní identitu a vaši oddanost našemu národu.“ (Vázquez Mota 2012: 21)

Jediný prezidentský kandidát, který vyslovuje pochybnosti ohledně pozitivního vztahu mexických emigrantů s vlastí, je Gabriel Quadri de la Torre. Činí tak při svém komentáři domnělého zhoršení celkového obrazu Mexika v zahraničí v souvislosti s bezpečností krizí, kterou země prodělává. Bezpečnostní krize v Mexiku dle Gabriela Quadriho mimo jiné způsobuje oslabení národní hrdosti nejen mezi mexickými emigranty, ale také mezi Mexičany žijícími v Mexiku. Ani on se nicméně neuchyluje k jakýmkoli kritikám mexických emigrantů, spíše komentuje nutnost posílení národní hrdosti mexických emigrantů jako jeden z návrhů zahraniční politiky.

4.1.2 Politická inkluze/exkluze

Další optikou, pomocí níž je na mexické emigranty nahlíženo, je, jakým způsobem jsou mexičtí emigranti přijímáni při návštěvě Mexika, nebo při svém návratu do vlasti, jaké se jim dostává pozornosti ze strany mexických úřadů a jaké jsou jejich reálné možnosti ovlivnit skrze politický proces společenskou a ekonomickou situaci Mexika. Tuto optiku bychom mohli popsat jako politickou inkluzi, nebo exkluzi mexických emigrantů v Mexiku. Na exkluzi mexických emigrantů upozorňuje především Josefina Vázquez Mota, zmiňuje ji ale také Enrique Peña Nieto a nepřímo na ni ukazuje i příslib Gabriela Quadriho, který se zavazuje k rozšíření volebních a politických práv mexických emigrantů. V předvolebních debatách a projevech nenajdeme mnoho oblastí, které by se podrobněji

věnovaly mexickým emigrantům skrze tuto optiku. Jedná se převážně o stručné zmínky a náznaky, proto nelze daný diskurz detailněji popsat.

„Vím, jak obtížné je přijet do Mexika. Zasloužíte si být přijímáni lepším způsobem. Dnes se zavazují, že zjednoduším papírování, kterým musíte projít, abyste navštívili Mexiko, a samozřejmě odstraním všechny přestupky zaměřené proti vám a vašim rodinám. Obnovíme mír, aby nikdo neměl strach navštívit naši zemi.“ (Vázquez Mota 2012: 22)

„Z pozice mexické vlády přijmu za svou povinnost a závazek rozšířit možnosti vašeho rozhodování a osobního rozvoje v této zemi.“ (Vázquez Mota 2012: 21)

4.1.3 Postoj americké vlády a veřejnosti

Poslední ze způsobů, jakým je na mexické emigranty pohlíženo, je skrze hodnocení jejich životních podmínek v USA, respektive postoje americké vlády a veřejnosti k mexickým emigrantům žijícím na území USA. Také v této oblasti panuje mezi prezidentskými kandidáty naprostá shoda. Žádný z kandidátů se nepřiklání k názoru, že mexičtí emigranti jsou v USA pozitivně přijímáni. Naopak často poukazují na údajnou kriminalizaci a diskriminaci mexických občanů v USA nejen ze strany amerických občanů a zaměstnavatelů, ale také ze strany amerických státních úřadů. Pravidelně se opakují přísliby lépe ochránit základní lidská práva mexických emigrantů žijících v USA například pomocí poskytnutí právních služeb v případě podezření na porušování jejich práv. Nejlépe tento pohled na mexické migranty v USA vystihuje příspěvek Gabriela Quadriho v druhé prezidentské debatě, ve kterém přirovnává přístup americké veřejnosti k mexickým imigrantům k tomu, jak Mexičané zacházejí s imigranty přicházejícími do Mexika ze Střední Ameriky.

„... mimochodem dokud nebudeme zacházet důstojně a lidsky se Středoameričany v Mexiku, nemůžeme žádat po Spojených státech, aby důstojně zacházeli s Mexičany. Tady je zabíjíme, okrádáme, zavíráme je do špinavých vězení a to mi připadá absolutně neakceptovatelné.“ (Quadri de la Torre, Prezidentská debata 10.6.2012: 12)

„Podívejme se také na projekt, který budu prezentovat vládě Spojených států v souvislosti s tématem migrační reformy, aby se nepokračovalo v pronásledování našich krajanů, aby nebylo útoků na ně, aby se s nimi špatně nezacházelo, aby se neuchylovalo k rasismu,

aby se nemyslelo, že se tento problém vyřeší militarizací hranice.“ (López Obrador 2012: Prezidentská debata 10.6.2012: 3)

4.2 Přísliby

Druhým tématickým okruhem, který jsme identifikovali v předvolebních debatách a projevech, jsou kandidáty navrhovaná opatření přednesená k mexickým emigrantům žijícími v zahraničí. Tyto návrhy můžeme rozdělit do dvou skupin. První skupinu tvoří závazky prezidentských kandidátů, které se vztahují k mexickému státnímu území a k zajištění lepších podmínek uvnitř státu pro rodiny emigrantů, které zůstávají v Mexiku, a pro samotné emigranty v době jejich návratu do vlasti. Druhou skupinu tvoří přísliby prezidentských kandidátů, které se vztahují k americkému státnímu území a zavazují se k zajištění lepších životních podmínek emigrantů v zahraničí, respektive především k obraně práv emigrantů pobývajících v USA.

4.2.1 Lepší Mexiko pro emigranty a jejich rodiny

Navrhovaná opatření, která se vztahují k mexickému státnímu území, mají za cíl vyřešit bezpečnost a neuspokojivou ekonomickou situaci v Mexiku. Nedostatek pracovních míst a špatná ekonomická situace Mexika jsou všeobecně považovány za hlavní příčiny současné bezpečnostní krize a také emigrace mexických občanů do USA. Zlepšením ekonomických podmínek Mexika je označováno jako klíčové nejen ve spojitosti s nutností zajištění lepších pracovních příležitostí pro rodinné příslušníky emigrantů, ale také ve spojitosti s možným návratem emigrantů v případě, že jim Mexiko bude schopné nabídnout pracovní uplatnění a dobré životní podmínky v Mexiku.

Všichni prezidentští kandidáti se zavazují, že zlepší ekonomickou situaci v zemi. V přímé souvislosti s problematikou migrace Andrés Manuel López Obrador volá po úzké bilaterální spolupráci s USA v oblasti rozvoje jako jednom z možných společných řešení fenoménu migrace. K přesnějšímu popisu navrhovaných vládních opatření, která by měla nastartovat ekonomiku, se kandidáti vyjadřují v průběhu prezidentských debat, nikoli však v přímé souvislosti s migrací, ani v projevech určených mexickým emigrantům.

„Přesvědčíme americké úřady, že musíme spolupracovat především v oblasti rozvoje, rozvojová spolupráce, ne vojenská spolupráce, protože tímto způsobem, pokud bude

v Mexiku [ekonomický] růst, pokud budou v Mexiku pracovní místa, [...] zmírníme fenomén migrace a vyřešíme problém bezpečnosti a násilí.“ (López Obrador, Prezidentská debata 10.6.2012: 3)

Pokud budeme předpokládat, že pro mexické emigranty žijící v USA je velmi významné také téma bilaterálních vztahů Mexika a USA, kandidáti na několika místech rozvíjejí také téma zintenzivnění hospodářské spolupráce Mexika a USA. Všichni kandidáti volají po plném využití severní hranice Mexika a zóny volného obchodu s USA a Kanadou⁴² pro zvětšení objemu obchodu a mexických vývozu, které by přinesly také více pracovních příležitostí v Mexiku.

„Jsem přesvědčen, abych se vrátil k tématu, které nás zajímá, a tím je Mexiko ve světě. Jsem přesvědčen, že využijeme hlavně našeho sousedství se Spojenými státy. Je k neuvěření, aby Mexiko jakožto soused první ekonomické mocnosti ve světě mělo tak špatnou ekonomickou výkonnost...“ (Peña Nieto, Prezidentská debata 10.6.2012: 9)

V oblasti bezpečnosti se kandidáti mexickým emigrantům zavazují k vyřešení bezpečnostní krize, která sužuje Mexiko, a k zajištění bezpečnosti rodin emigrantů, které zůstávají v Mexiku. V spojitosti s řešením problému bezpečnosti jsou USA zmiňovány ještě jednou, tentokrát již ale bez přímé souvislosti s mexickými emigranty. Josefina Vázquez Mota obviňuje USA z prodeje zbraní mexickým drogovým kartelům a zločincům a navrhuje pokračovat v bilaterálním řešení problematiky drog.⁴³ Naproti tomu Gabriel Quadri vyzývá k vytvoření spolku tvořeného Mexikem, Kolumbií a Střední Amerikou, který by měl lepší pozici při vyjednávání s USA ohledně drogové problematiky.

„Je nezbytné obnovit vztahy se Spojenými státy s větším důrazem a odhodláním, ale také s větší společnou odpovědností především v oblasti obchodu se zbraněmi. Zbraně musejí

⁴² North American Free Trade Agreement, NAFTA, zahájila svou činnost 1.1.1994. Odstraňuje tarifní a netarifní překážky obchodu a investic mezi členskými zeměmi, Kanadou, USA a Mexikem. (North American Free Trade Agreement)

⁴³ V březnu roku 2007 se Felipe Calderon setkal s Georgem W. Bushem, aby společně prodiskutovali možnosti spolupráce v rámci potírání organizovaného zločinu a pašování drog přes mexické území do USA. Výsledkem jednání byl Plán Merida. Plán Merida představoval první spolupráci v rámci bezpečnosti svého druhu mezi Mexikem a USA. Původně byl vytvořen jako tříletá iniciativa na období 2008 až 2010. Později plán převzala i Obamova administrativa. Úkolem plánu Merida bylo zefektivnění boje proti organizovanému zločinu, potírání násilí spojeného s činností narkomafie a budování právního státu se silnou občanskou společností. (Bergal 2011: 1072–1074, Nill Sanchez 2013: 471–472)

být v držení policistů, kteří chrání občany, ale nemohou být v držení zločinců a těch, kteří provokují násilí.“ (Vázquez Mota, Prezidentská debata 10.6.2012: 13)

„Myslím, že to, co chybí Mexiku, je odhodlání skoncovat s tímto pokrytectvím, které existuje ve Spojených státech, prosadit změnu v této politice. Mexiko se musí ujmout vedení společně s Kolumbií a Střední Amerikou, aby prosadilo změnu v paradigmatu kontroly drog.“ (Quadri de la Torre, Prezidentská debata 19.7.2012: 20)

Prezidentští kandidáti se nicméně pouze neomezují na vyjmenování navrhovaných opatření v oblasti bezpečnosti a ekonomické situace Mexika, ale zavazují se také dát emigrantům více možností podílet se na přijímání těchto politických rozhodnutí. Kandidáti si uvědomují, že možnosti emigrantů, jak zasáhnout do politického rozhodování ohledně jejich vlasti jsou značně omezené. Přitom mnoho z emigrantů si zachovává silné vazby na Mexiko ať už prostřednictvím svých rodin, které zůstávají v Mexiku, nebo v budoucnu uvažují o návratu do vlasti. Můžeme identifikovat tři způsoby, jakými by v budoucnu mexičtí emigranti mohli lépe ovlivňovat situaci v Mexiku, tak jak je navrhuje prezidentští kandidáti.

Mexickým emigrantům je za prvé slibováno rozšíření jejich volebních práv. Jak bylo vysvětleno v první kapitole, mexičtí emigranti mají možnost volit prezidenta ze zahraničí teprve od roku 2006 a to prostřednictvím pošty.⁴⁴ Samotná metoda volby si vysloužila mnoho kritik.⁴⁵ V této souvislosti Gabriel Quadri de la Torre přichází s návrhem reformy, která by umožnila mexickým emigrantům odevzdávat volební hlas také prostřednictvím mexických ambasád a to nejen v případě prezidentských voleb, ale také v případě voleb parlamentních a municipálních.

„Chci zdůraznit, jak je důležité, aby Mexičané v zahraničí měli plná politická práva, aby mohli volit senátory, aby mohli volit poslance, starosty a pochopitelně Prezidenta republiky, aby se mohli obrátit na jakýkoliv mexický konzulát ve všech městech v zahraničí

⁴⁴ Prezidentské volby v roce 2006 a 2012 umožňovaly volbu ze zahraničí pouze prostřednictvím pošty. Teprve následně v roce 2014 byl volební zákon reformován. Zákon aktuálně umožňuje odevzdávání volebních hlasů ze zahraničí také osobně na mexických konzulátech a ambasádách, nebo elektronickou cestou. (Voto de los mexicanos residentes en el extranjero)

⁴⁵ Podmínky pro volbu ze zahraničí, mezi nimi volební pověření, a celkově systém volby ze zahraničí jsou předmětem mnoha kritik, mezi nimi například Correa Alcántar a Rocha Romero 2014, Guerrero Aguirre 2013, Suro a Escobar 2006 a další.

a tady odevzdat svůj hlas a neodesílat ho prostřednictvím pošty.“ (Quadri de la Torre 2012: 26)

Josefina Vázquez Mota se zase zavazuje k vytvoření nové vládní instituce v rámci Ministerstva zahraničních věcí Mexika, která by zastupovala zájmy a přání mexických emigrantů a v jejímž čele by stál nikoli pouze jejich zástupce, ale přímo jeden z nich. Navrhuje tedy, aby mexičtí emigranti mohli ovlivňovat politická rozhodnutí nejen skrze pravidelné volby, ale také pomocí specializované vládní instituce, jejímž úkolem by bylo řešit záležitosti emigrantů.

„Uznávám toto mimořádné úsilí, a proto se zavazuji otevřít oddělení pro imigranty v rámci Ministerstva zahraničních věcí vedené samosebou jedním z vás.“ (Vázquez Mota, Prezidentská debata 10.6.2012: 3)

Třetí způsob, jakým by mohli mexičtí emigranti v budoucnu ovlivnit především ekonomickou situaci Mexika, je pomocí rozvojových programů financovaných remitencemi. Příkladem takového programu je vládní rozvojový program 3x1 financovaný kolektivními remitencemi, který existoval již v době prezidentských voleb v roce 2012. Tento program funguje již od roku 2002. Zajišťuje financování nejrůznějších rozvojových projektů v regionech, odkud pocházejí emigranti, a také v nejhudších oblastech Mexika. Jeho cílem je vyrovnat rozdíly mezi jednotlivými mexickými regiony. Program dostal své jméno 3x1 z toho důvodu, že za každé peso, které zašlou mexičtí emigranti ze zahraničí, přispějí celkem tři pesa federální, státní a místní vláda. (Secretaría de Desarrollo Social)

„Posílíme program kolektivních remitencí 3x1 a zajistíme, aby veškeré prostředky, které konzuláty vyberou, byly použity ve prospěch komunit.“ (Vázquez Mota, Prezidentská debata 10.6.2012: 3)

4.2.2 Lepší podmínky v USA pro emigranty

Druhou skupinu návrhů směřovaných k mexickým emigrantům tvoří slibovaná opatření, která se vztahují k zajištění lepších životních podmínek emigrantů na území USA. Do této skupiny byly zařazeny nejen návrhy, jejichž úkolem je zajistit ochranu základních práv mexických emigrantů na území USA, ale také návrhy, které mají zajistit bezpečnost

mexických emigrantů už při samotném přechodu hranice, a také závazky ke spolupráci s vládou USA v řešení migrační otázky.

Nejvíce prostoru prezidentští kandidáti věnovali otázkám zajištění základních lidských práv pro své občany žijící v zahraničí. Postavili se proti lokálním iniciativám, které brání mexickým emigrantům v přístupu ke zdravotnictví a vzdělání,⁴⁶ a všeobecně proti diskriminaci a kriminalizaci mexických imigrantů v USA. Přislíbili, že budoucí vláda bude lépe bránit a zastupovat své občany v zahraničí a zajistí jim mimo jiné také právní ochranu v případě podezření na porušení jejich práv. V otázce zajištění bezpečnějšího přechodu přes mexicko-americkou hranici se kandidáti vymezili proti řešení problému migrace prostřednictvím militarizace hranice. Přislíbili nová jednání s vládou USA ohledně plánované migrační reformy v USA a pokud možno zajištění společného bilaterálního řešení migrační otázky.⁴⁷ Do této oblasti je také možno zařadit novou vládní instituci, která by zastupovala mexické emigranty, tak jak ji navrhuje Josefina Vázquez Mota.

„Proto považuji za nepřijatelné, aby existovaly místní iniciativy, které diskriminují a které se vám a vašim dětem snaží omezit přístup ke zdravotnictví a vzdělání, nebo ještě hůř z vás dělají objekt perzekuce, jako byste se dopustili nějakého trestného činu. Jako Prezidentka republiky podpořím obranu proti tomuto typu diskriminace. Pomocí návrhů, které společně vytvoříme, všemi možnými legálními prostředky zabezpečím vaše práva a také práva vašich dětí.“ (Vázquez Mota 2012: 21)

Mimo to byl do této skupiny návrhů zařazen také plán Gabriela Quadriho na otevření Mexického institutu Octavia Paze, jehož úkolem by byla propagace mexické

⁴⁶ Příkladem takového opatření může být již zmiňovaná Proposition 187, která zabraňovala dětem nelegálních imigrantů navštěvovat školy. (Bareto a Woods 2005)

⁴⁷ USA a Mexiku na problematiku migrace povětšinou reagovaly samostatně. Nicméně v průběhu 20. století se objevuje i řada společných programů a opatření, na kterých oba státy spolupracovaly a které měly za úkol migraci kontrolovat. Během let 1942 až 1964 USA a Mexiko přijalo dohody, které umožnily vznik programu Bracero. Na jeho základě celkem 4,6 milionů mexických zemědělských pracovníků bylo najato na území USA. Obě země také společně spolupracovaly při najímání pracovníků pro stavby železnic, ale také při návratu nelegálních imigrantů zpět do Mexika. (García y Griego 1998: 1215) O návrat k bilaterálnímu řešení migrace se pokusili Vincente Fox a George Bush. Prezident Fox se snažil prosadit program umožňující krátkodobou legální práci v USA, který by podle něj snížil nelegální migraci. Protože přes území Mexika proudí do USA i migranti ze Střední Ameriky, zavázal se také k zajištění jižní hranice a vyřešení tranzitní migrace. Mimo to bylo dohodnuto, že USA přistoupí k legalizaci další skupiny nelegálních mexických imigrantů a Mexiko na oplátku zajistí snížení migrace za pomoci lepšího zabezpečení hranice a rozvojových programů sponzorovaných USA. Po útocích 11. září 2001 nicméně z dohod sešlo. (Rosenblum et al. 2012: 19)

kultury a jazyka v zahraničí. Institut Octavia Paze by byl součástí programu podpory mexického kulturního dědictví v zahraničí. Za jeho pomoci by mělo dojít k zlepšení vnímání Mexika a jeho občanů ve světě, což by mohlo také napomoci k zlepšení vnímání mexických emigrantů v USA.

„Z toho důvodu založíme Mexický Institut Octavia Paze k podpoře mexické kultury a španělštiny na celém světě, aby si Mexičané udrželi svou [národní] identitu, aby se posílila jejich identifikace s Mexikem. Mexická kultura musí být jednou z nejdůležitějších kultur na Zemi.“ (Quadri de la Torre 2012: 26)

4.3 Přesvědčování techniky

Podobně jako v případě prezidentských voleb v USA jsme jako přesvědčovací techniky označili veškeré strategie, které kandidáti využili k získání sympatií mexických emigrantů, kteří odevzdávají volební hlasy ze zahraničí. Také strategie, které jsme v předvolených debatách a projevech mexických prezidentských voleb identifikovali, se velmi podobají přesvědčovacím strategiím, které využili jejich protějšci v USA. Jednou z využívaných technik byla strategie identifikace, pomocí které se kandidáti snažili navodit dojem, že mají s mexickými imigranty mnoho společného, případně že dobře znají problémy, se kterými se emigranti v zahraničí potýkají. Těto strategie využila plně Josefina Vázquez Mota, která několikrát poukázala na fakt, že s komunitami mexických emigrantů v USA spolupracovala již v době před zahájením své kandidatury. Enrique Peña Nieto a Gabriel Quadri de la Torre se snažili alespoň mexické voliče žijící v zahraničí ujistit, že si jsou vědomi situace mexických emigrantů v zahraničí a cení si jejich velkého úsilí, které vynakládají, aby si zajistili dobré životní podmínky pro sebe a také pro své příbuzné v Mexiku.

„Sdílím s vámi sny a cíle, protože se ve vás shlížím, považuji se za vaši přítelkyni, za přítelkyni všech Mexičanů, kteří žijí ve Spojených státech a tvoří dohromady 12 milionů [emigrantů].“ (Vázquez Mota 2012: 21)

„Znám dobře problémy Mexika a problémy našich krajanů v zahraničí.“ (Quadri de la Torre 2012: 25)

Stejně jako v případě prezidentských voleb v USA jsme identifikovali strategii, pomocí které se kandidáti snaží kritizovat či nějakým způsobem očernit svého protivníka. Jednalo se nicméně o velmi zřídka využívanou strategii, alespoň v případě částí debat a prohlášení směřovaných k voličům žijícím v zahraničí. Slovní útoky, které jsme identifikovali, nebyly směřovány přímo proti návrhům týkajících se migrace a mexických emigrantů v USA, ale jednalo se spíše o pokusy zdiskreditovat kandidáty jako nedemokratické, či nekompetentní.

„Musíš si vybrat mezi tímto Mexikem a zkorumpovaným a zaostalým Mexikem. Jestli jsi mladý, možná neznáš tuto historii. Zeptej se na ni svých rodičů.“ (Vázquez Mota, Prezidentská debata 6.5.2012: 2)

V předvolebních debatách také nalezneme bezpočet příslibů a přímých výzev ke zvolení daného kandidáta, který je pronáší. Mimo konkrétních návrhy opatření vztahujících se k území Mexika a USA, jsme identifikovali také všeobecné přísliby, které voliče ujišťují, že kandidáti budou v případě svého zvolení prosazovat zájmy emigrantů. Opakuje se také slib, že kandidáti budou více naslouchat hlasům mexických komunit z USA. V případě bezprostředních výzev k volbě, je velmi aktivní opět Josefina Vázquez Mota, která tuto výzvu zařazuje už do svého úvodního proslovu v první prezidentské debatě a posléze ji opakuje ještě jednou na závěr první debaty. Ostatní kandidáti se přitom v první debatě mexickým emigrantům vůbec nevěnují.

„1. července vy, mladí, ženy, migranti, rodiny, rozhodnete o budoucnosti Mexika. Chci se stát Prezidentkou, abych byla po boku vašich rodin, chci se stát Prezidentkou, protože jako žena jsem otevřená vám naslouchat, mám odvahu bránit vás a vaše rodiny, jsem odhodlaná – bezesporu – udělat to správné.“ (Vázquez Mota, Prezidentská debata 6.5.2012: 1)

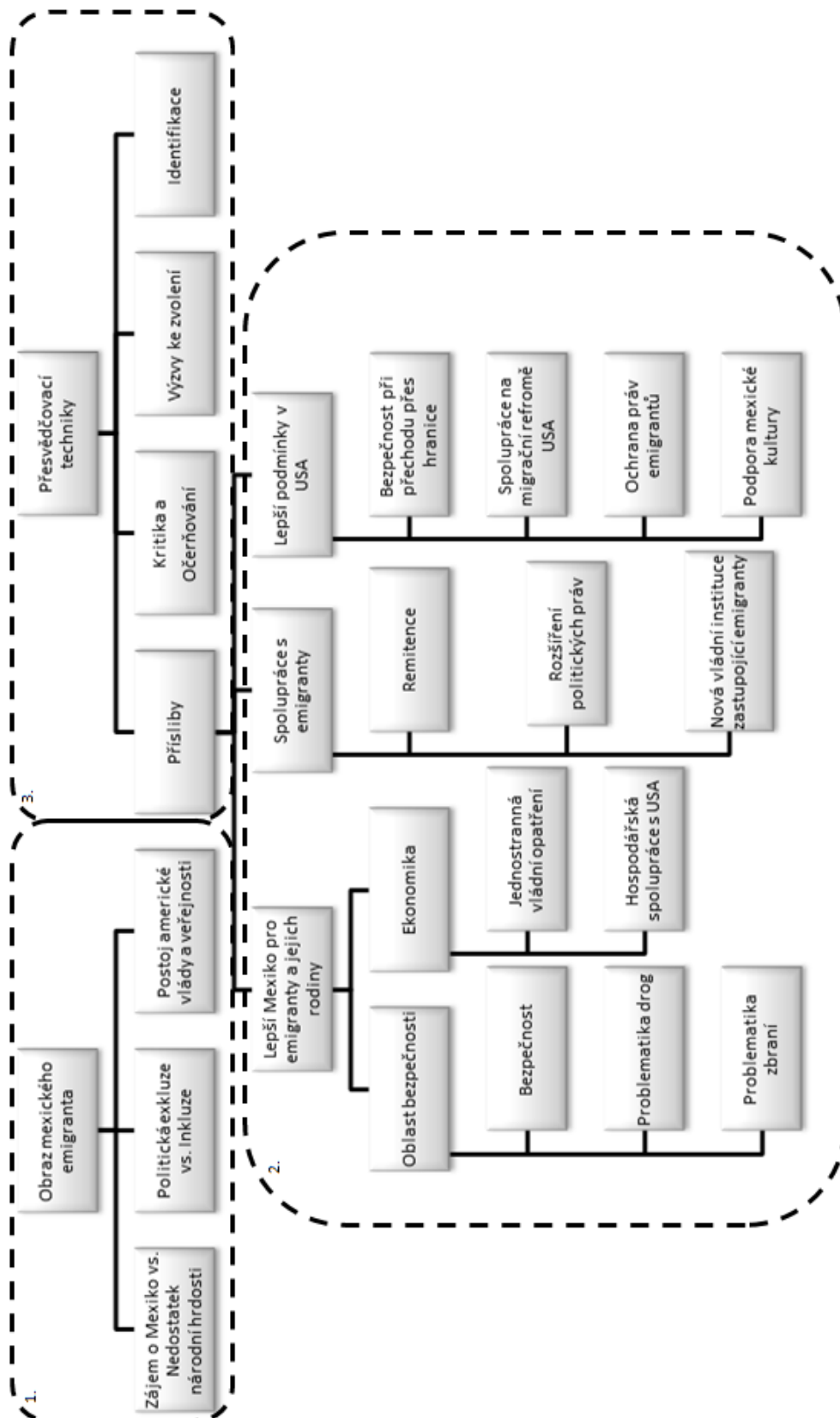
4.4 Vztahy mezi jednotlivými tématickými bloky

Stejně jako v případě tématické analýzy strategií CRM jsme se i v případě tématické analýzy předvolebních debat a projevů mexických prezidentských voleb pokusili nalézt vzájemné vztahy mezi jednotlivými tématickými bloky, abychom poskytli celkový pohled na strategie CBM. Systém témat a hlavních subtémat mexických předvolebních debat

a projevů, které byly identifikovány prostřednictvím tématické analýzy, není tak komplikovaný jako v případě USA. O tom vypovídá už fakt, že na rozdíl od předvolebních debat a projevů USA byly v případě Mexika identifikovány pouze tři tématické bloky. Centrálním tématickým blokem jsou opět *Přesvědčovací techniky*.

První tématickým blokem je i v případě tématické analýzy mexických předvolebních debat a projevů *Obraz emigranta*, který stojí v systému tématických bloků zcela samostatně. Zbylé dva tématické bloky *Přesvědčovací techniky* a *Přísliby* jsou provázány vztahem vzájemné nadřazenosti/podřazenosti. Tematický blok *Přísliby* je možné považovat za jedno ze subtémat tématického bloku *Přesvědčovací techniky*. Jak jsme popsali už dříve, tématický blok *Přísliby* dále obsahuje dvě subtémata politické návrhy, které se vztahují k mexickému státnímu území, a politické návrhy, které jsou zaměřeny na emigranty žijící v zahraničí. Mimo to tématický blok *Přísliby* obsahuje ještě jedno subtéma a tím je *Spolupráce s emigranty na přijímání a realizaci politických příslibů*, což jsou způsoby, pomocí nichž mohou emigranti ovlivňovat oba druhy politických návrhů.

Schéma č. 3: Vztahy mezi jednotlivými tématickými bloky – Mexiko

Zdroj: Vlastní

5. Komparace strategií CRM a CBM

V této kapitole se pokusíme shrnout hlavní podobnosti a rozdíly mezi strategiemi CRM a CBM na základě výsledků, ke kterým jsme dospěli prostřednictvím tématické analýzy předvolebních debat a projevů posledních prezidentských voleb v USA a Mexiku z roku 2012. Provedeme srovnání celkového systému nalezených tématických bloků, komparaci diskurzu imigranta a diskurzu emigranta a také se zaměříme na srovnání jednotlivých tématických bloků CRM a CBM, které se sobě navzájem podobají. Mnohé podobnosti a rozdíly vyplývají už ze samotných prezentací výsledků tématických analýz, nicméně cílem výzkumu není pouhé nalezení a popis strategií CRM a CBM využitých v předvolebních debatách a projevech prezidentských voleb v USA a Mexiku, ale také jejich komparace, kterou provedeme nyní.

Pokud se podíváme na systém tématických bloků identifikovaných v předvolebních debatách a projevech v USA a Mexiku, na první pohled je patrné, že systém strategií CRM je „obsáhlejší“ a „komplexnější“ než systém tématických bloků strategií CBM. Zatímco prostřednictvím tématické analýzy předvolebních debat a projevů v USA bylo vytvořeno celkem pět odlišných tématických bloků, přičemž jedno ze subtémat Imigrační reforma bylo natolik rozsáhlé, že mohlo klidně tvořit šestý samostatný tématický blok, v případě strategií CBM jsme identifikovali pouze tři tématické bloky.

Oba kandidáti prezidentských voleb v USA implementovali do svých projevů pasáže promlouvající k imigrantům také na místech, které neměly co do činění s problematikou migrace. Kandidáti takto například využili tématu *Ekonomické krize*, aby promluvili o jednotě a potenciálu imigrantů, nebo tématu *Vzdělání*, aby pohovořili o problémech, kterým čelí děti imigrantů ve školách a na univerzitách. Ke stejnému účelu sloužily také pasáže věnované americkým hodnotám, četná odkazování se k minulým generacím imigrantů, nebo časté zdůrazňování, že americký národ je národ tvořen právě imigranty. Takto byli kandidáti schopni oslovit voliče-imigranty i v projevech věnovaných jiným tématům než je migrace.

Naproti tomu kandidáti mexických prezidentských voleb k voličům žijícím v zahraničí promlouvali pouze v pasážích věnovaných právě problematice migrace. V prezidentských debatách téma migrace přišlo na pořad v druhé prezidentské debatě,

v tématické části nazvané Mexiko ve světě, společně s dalšími tématy jako zahraniční politika Mexika, ekonomická spolupráce s dalšími státy atd. Pouze kandidátka PAN Josefina Vázquez Mota vyzvala emigranty k volbě také na začátku a konci první prezidentské debaty a za výjimku lze považovat také příspěvek kandidáta PRD Andrése Manuela Lópeze Obradora ve třetí prezidentské debatě. Andrés Manuel López Obrador ve třetí debatě v rámci problematiky nedostatečného mobilního a internetového pokrytí některých oblastí Mexika, zmiňuje, že si je vědom, jakým problémům čelí obyvatelé Oaxaky při komunikaci se svými příbuznými žijícími v USA.

Pokud srovnáváme diskurz imigranta, jak jej vytvářejí prezidentští kandidáti v předvolebních projevech a debatách v USA, a diskurz emigranta, obsažený v mexických předvolebních debatách a projevech, zjistíme, že se jedná o dva naprosto odlišné pohledy. Diskurz imigranta je založen na kritériu amerických hodnot, které rozdělují imigranty na chtěné a nechtěné, na kritériu imigračního zákona, na jehož základě je možné odlišit imigranty legální a ilegální, a subjektivní definice prezidentských kandidátů vycházejí z jimi navrhované imigrační reformy. Naproti tomu v předvolebních debatách a projevech mexických prezidentských kandidátů, nalezneme například pouze jednu zmínku odkazující na ilegalitu pobytu většiny mexických emigrantů žijících v USA. Diskurz emigranta je založen na kritériu pevnosti jeho vazby s Mexikem, přičemž zachování si vazeb na Mexiko je hodnoceno pozitivně a naopak nezáměr o Mexiko je hodnoceno negativně, na kritériu politické inkluze/exkluze ze strany mexických úřadů a na kritériu pozitivního či negativního postoje americké vlády a veřejnosti k mexickým emigrantům žijícím v USA.

Rozdíly nalezneme také, pokud hodnotíme subjektivní definice imigranta/emigranta kandidátů prezidentských voleb v USA a Mexiku. Subjektivní definice „žádoucího“ imigranta kandidátů Mitta Romneyho a Baracka Obamy se od sebe hodně liší. Zatímco Barack Obama ve svých projevech vystupoval v podstatě ve prospěch všech imigrantů, ať už legálních či ilegálních, kteří neporušují zákony USA a nedopouštějí se kriminálních činů, Mitt Romney za „žádoucí“ imigranty považuje pouze imigranty legální s výjimkou ilegálních imigrantů, kteří jsou příslušníky americké armády, jímž by byl ochoten udělit amnestii. Naproti tomu subjektivní definice emigranta mexických prezidentských kandidátů

jsou téměř totožné a nenalezneme mezi nimi velké rozdíly. Kandidáti se shodují, že mexičtí emigranti si udržují vazby na Mexiko. Také spolu souhlasí v tom, že mexičtí emigranti nejen že musí čelit diskriminaci ze strany americké vlády a veřejnosti, ale také jim chybí možnosti, jak ze zahraničí ovlivňovat politická rozhodnutí týkající se samotného Mexika.

Co se týče příslibů prezidentských kandidátů směrem k imigrantům/emigrantům jejich obsah se taktéž odlišuje. V případě prezidentských kandidátů amerických prezidentských voleb se přísliby zaměřují na oblast imigrační reformy, vzdělání a zahraničních vztahů s dalšími latinskoamerickými státy, v případě prezidentských kandidátů mexických prezidentských voleb se přísliby zaměřují na zlepšení ekonomických a bezpečnostních podmínek v Mexiku, rozšíření možností ovlivňování politických rozhodnutí mexické vlády, a zajištění lepších životních podmínek mexických emigrantů žijících v USA. Prezidentští kandidáti prezidentských voleb v USA se ve svých příslibech směrem k imigrantům značně rozcházejí. To je patrné především v oblasti řešení nelegální imigrace, kde se názory obou kandidátů dramaticky liší. Oproti tomu kandidáti mexických prezidentských voleb v podstatě navrhuji velmi podobná opatření. Odlišují se mezi sebou spíše tím, kolik prostoru ve svých projevech věnují problematice migrace, než ve svých názorech na ni.

Pokud se zaměříme na zbylé přesvědčovací techniky, kandidáti obou prezidentských voleb využívají velmi podobných přesvědčovacích prostředků: již zmiňované přísliby, kritiky a očeňování, přímé výzvy ke zvolení, identifikaci s imigranty/emigranty. Nicméně zatímco předmětem kritiky v prezidentských volbách v USA jsou taktéž konkrétní opatření směrem k imigrantům, protože kandidáti se od sebe navzájem velmi odlišují ve svých názorech na imigrační reformu, v mexických prezidentských volbách se jedná o pokusy zdiskreditovat zbylé kandidáty jako nedemokratické, nebo nekompetentní.

Všeobecně můžeme zhodnotit, že v případě prezidentských voleb v USA v roce 2012 bylo téma imigrace předmětem politické diskuze mezi prezidentskými kandidáty Mittem Romneyem a Barackem Obamou. Oba kandidáti se pokusili nejen voliče-imigranty oslovit a získat jejich hlasy, ale také se vymezili svým pohledem na imigraci a svými názory na vhodná opatření, která se imigrantů týkala. V případě prezidentských voleb

v Mexiku můžeme konstatovat, že strategie CBM byly součástí přinejmenším předvolebních debat a projevů, které jsme analyzovali, nicméně kandidáti se nedokázali svými přísliby dostatečně odlišit jeden od druhého. Téma migrace nebylo předmětem ostré politické debaty a kandidáti se mezi sebou odlišovali spíše tím, kolik důrazu kladli na témata, která se týkají voliče-emigranta. Svou strukturou si však strategie CRM a CBM do jisté míry byly velmi podobné. Kandidáti využívali podobných prostředků k oslovení voličů mexického původu žijících v USA.

Tento závěr odpovídá volebním okolnostem v USA a Mexiku. V USA dramatický přírůstek mexických imigrantů, který pozorujeme od 70. let minulého století, učinil z migrace jedno z důležitých témat politické diskuze a s tím, jak rostl počet naturalizací imigrantů pozorujeme, jak nabývají na důležitosti také voliči-imigranti, jejichž součástí jsou i voliči mexického původu. Naproti tomu Mexiko umožnilo volbu ze zahraničí teprve nedávno a prezidentské volby v roce 2012 byly teprve druhými volbami, ve kterých odevzdávali své hlasy také mexičtí emigranti žijící v USA. Mexiko má poměrně krátkou demokratickou historii a do roku 2006 nebylo nutné téma migrace do předvolebních kampaní zahrnovat, protože mexičtí emigranti neměli možnost ze zahraničí volby ovlivnit. Nicméně v prezidentských volbách v roce 2012 jsou strategie CBM již součástí předvolebních kampaní mexických prezidentských kandidátů, ačkoli nejsou předmětem politické diskuze, která by napomohla kandidátům vymezit se odlišnými názory na migraci a mexické emigranty.

Závěr

Cílem výzkumu bylo hlouběji porozumět strategiím CRM a CBM využitých v posledních prezidentských volbách v Mexiku a USA, jejich identifikace a detailní popis a také jejich komparace. Výhodou výzkumu bylo, že se obě prezidentské volby konaly ve stejném roce 2012, a přestože skupiny voličů, na jejichž mobilizaci se zaměřovaly předvolební strategie CRM a CBM, nebyly zcela totožné, existovala reálná možnost, že se tyto dvě voličské skupiny alespoň částečně překrývají. Tak bylo možné zkoumat a porovnat strategie CRM a CBM ve stejném časovém a sociálním kontextu.

Pro výzkum byla zvolena metoda tématické analýzy, která je vhodná právě pro studium nových nebo dosud neplně neprozkoumaných fenoménů, což odpovídalo současnému stavu poznání strategií CRM a CBM. V době našeho výzkumu předvolební strategie CRM a CBM, pokud je nám známo, doposud nebyly hlouběji analyzovány. Induktivní přístup, který jsme pro tématickou analýzu využili, umožnil, aby naše závěry byly plně zakotveny v datech a nebyly zatíženy existujícími teoriemi. Tématická analýza navíc vycházela z tradice konstruktivismu. Tato orientace na interpretativní styl vědecké práce taktéž odpovídala cílům našeho výzkumu, jímž bylo hlubší porozumění předvolebním strategiím CRM a CBM.

Předmětem tématické analýzy byly prezidentské debaty a předvolební projevy kandidátů prezidentských voleb v Mexiku a USA, které se konaly v roce 2012. Výběr prezidentských debat pro analýzu byl opodstatněný, protože prezidentské debaty představují jeden z komunikačních kanálů, jehož prostřednictvím mohou také kandidáti mexických prezidentských voleb mobilizovat voliče. Výhodou výzkumu byla snadná dostupnost předvolebních debat a projevů kandidátů prezidentských voleb v USA. Naopak jsme se museli potýkat s poměrně omezeným zdrojem dat pro analýzu v případě prezidentských voleb v Mexiku. Jak bylo vysvětleno dříve, možnosti mexických kandidátů k mobilizaci voličů žijících v USA jsou totiž značně omezené, protože je jim zakázáno pořádat předvolební kampaň mimo území Mexika. Kromě prezidentských debat byly do analýzy nakonec zařazeny také předvolební projevy každého ze čtyř mexických prezidentských kandidátů určené mexickým voličům posílajícím své hlasy ze zahraničí, které byly oficiálně pořízeny za podpory a dohledu IFE.

Tyto komplikace způsobily na první pohled zřejmý nepoměr v množství analyzovaných předvolebních projevů kandidátů prezidentských voleb v USA a prezidentských voleb v Mexiku. Tento nepoměr byl alespoň částečně vyrovnán faktem, že předvolební projevy mexických prezidentských kandidátů byly přímo určeny voličům odevzdávajícím své hlasy ze zahraničí, a proto obsahovaly pouze materiál vhodný pro studium strategií CBM, zatímco v předvolebních projevech kandidátů prezidentských voleb USA byl materiál vhodný pro studium strategií CRM více rozptýlen a pouze malá část projevů se dala použít pro prováděnou tématickou analýzu. Navíc kandidáti prezidentských voleb v USA často využívali tentýž opakující se skript projevu, který byl obměňován pouze z části, pročež vzniklo také velké množství opakujících se kódů se shodným obsahem.

Pomocí tématických analýz předvolebních debat a projevů kandidátů obou prezidentských voleb jsme byli schopni identifikovat hlavní tématické bloky obsažené v předvolebních debatách a projevech. Pomocí tématické analýzy předvolebních debat a projevů prezidentských voleb v USA bylo získáno celkem pět tématických bloků: *Obraz imigrace a imigranta, Ekonomická krize, Vzdělání, Přesvědčovací techniky a Zahraniční vztahy USA se zeměmi Latinské Ameriky*. Prostřednictvím tématické analýzy předvolebních debat a projevů mexických prezidentských voleb jsme identifikovali tři tématické bloky: *Obraz mexického emigranta, Přísliby a Přesvědčovací techniky*.

Cílem výzkumu nicméně bylo především hlouběji porozumět strategiím CRM a CBM využitých v posledních prezidentských volbách v Mexiku a USA, ne pouhá identifikace jednotlivých tématických bloků. Z toho důvodu byly tématické bloky následně detailně popsány a kromě toho jsme se také zaměřili na vzájemné vztahy mezi nimi, abychom získali celkový pohled na strategie CRM a CBM, které byly součástí prezidentských voleb v USA a Mexiku v roce 2012. Výsledky těchto dvou tématických analýz byly nakonec srovnány. Cílem výzkumu bylo totiž také srovnat předvolební strategie CRM využitě při prezidentských volbách v USA s předvolebními strategiemi CBM použitými v prezidentských volbách v Mexiku. Můžeme tedy konstatovat, že byly naplněny všechny cíle výzkumu: identifikace strategií CRM a CBM, jejich detailní popis a také jejich komparace.

Pokud se podíváme na samotné výsledky, zjistíme, že systém strategií CRM identifikovaný prostřednictvím tématické analýzy předvolebních debat a projevů kandidátů prezidentských voleb v USA, je „obsáhlejší“ a „komplexnější“ než systém strategií CBM. Tento závěr může být ale způsoben prostým faktem, že v případě prezidentských voleb v USA, jsme pro analýzu využili mnohem více předvolebních projevů než v případě mexických prezidentských voleb, kde jsme se potýkali s nedostupností vhodných dat. Stejně tak postřeh, že v případě prezidentských voleb v USA kandidáti implementovali pasáže promlouvající k voličům-imigrantů také na místech, která neměla co do činění s problematikou imigrace, může být ovlivněno charakterem použitých dat k analýze. Pro výzkum strategií CBM byly totiž vybrány projevy, které jsou přímo určeny voličům odesílající své hlasy ze zahraničí a zbylé tři prezidentské debaty jsou přeci jen více organizovány a kandidáti jsou tak nuceni vyjadřovat se především k otázkám, které v rámci debat vyvstanou. Navíc byly v Mexiku prezidentské debaty pořádány až v době, kdy už bylo jasné, kolik voličů se registrovalo k volbě ze zahraničí, a jejich malý počet nevytvářel na kandidáty dostatečný tlak k tomu, aby tématiku migrace do prezidentských debat zařadili.⁴⁸

Zbylé výsledky již ale jen těžko můžeme vysvětlit rozdílností použitých zdrojů k tématické analýze. Při srovnávání diskurzů migranta využívaných v předvolebních debatách a projevech kandidátů prezidentských voleb v USA a Mexiku jsme zjistili, že tyto diskurzy se od sebe zásadně odlišují. Diskurz imigranta je založen na kritériu amerických hodnot, které rozdělují imigranty na chtěné a nechtěné, na kritériu imigračního zákona, na jehož základě je možné odlišit imigranty legální a ilegální, a subjektivní definice prezidentských kandidátů vycházejí z jimi navrhované imigrační reformy. Subjektivní definice „žádoucího“ imigranta kandidátů se přitom od sebe hodně odlišují. Diskurz emigranta je naproti tomu založen na kritériu pevnosti jeho vazby s Mexikem, přičemž zachování si vazeb na Mexiko je hodnoceno pozitivně a naopak nezáměr o Mexiko je hodnoceno negativně, na kritériu politické inkluze/exkluze ze strany mexických úřadů

⁴⁸ Období pro registraci v posledních prezidentských volbách v roce 2012 probíhalo v době od 1. října 2011 do 15. ledna 2012, zatímco tři prezidentské debaty se v Mexiku konaly až 6. května, 10. června a 19. června 2012. Ze zahraničí nakonec přišlo pouze 40 961 hlasů, z čehož 40 737 bylo vyhodnocených jaké platné. (EU Election Expert Mission 2012: 18, Instituto Federal Electoral 2011: 83–88, Instituto Federal Electoral 2012: 41–45)

a na kritériu pozitivního či negativního postoje americké vlády a veřejnosti k mexickým emigrantům žijícím v USA. Subjektivní definice emigranta jednotlivých kandidátů prezidentských voleb v Mexiku se přitom téměř shodují.

Podobně jsme také zjistili, že obsah příslibů prezidentských kandidátů směrem k imigrantům/emigrantům je odlišný. Zatímco prezidentští kandidáti amerických prezidentských voleb se zaměřují na oblast imigrační reformy, vzdělání a zahraničních vztahů s dalšími latinskoamerickými státy, prezidentští kandidáti mexických prezidentských voleb slibují zlepšení ekonomických a bezpečnostních podmínek v Mexiku, rozšíření možností ovlivňování politických rozhodnutí mexické vlády, a zajištění lepších životních podmínek mexických emigrantů žijících v USA. Také v oblasti příslibů se prezidentští kandidáti prezidentských voleb v USA značně rozcházejí. Například jsme mohli identifikovat zcela odlišné názory obou kandidátů na řešení nelegální imigrace. Oproti tomu přísliby kandidátů mexických prezidentských voleb jsou si velmi podobné a odlišují se mezi sebou spíše tím, kolik prostoru problematice migrace ve svých projevech věnují.

Na základě těchto skutečností jsme došli v závěru, že zatímco v případě prezidentských voleb v USA v roce 2012 bylo téma imigrace předmětem politické diskuze mezi prezidentskými kandidáty, v případě prezidentských voleb v Mexiku téma migrace nebylo předmětem politické debaty a mexičtí prezidentští kandidáti se mezi sebou odlišovali spíše tím, kolik důrazu kladli na téma migrace, než svými názory na ni. Přes tento základní rozdíl mezi kandidáty prezidentských voleb v USA a Mexiku, kandidáti obou prezidentských voleb využívali k mobilizaci voličů mexického původu žijících v USA velmi podobných přesvědčovacích prostředků: již zmiňované přísliby, kritiky a očerňování, přímé výzvy ke zvolení, nebo identifikaci s imigranty/emigranty. Svou strukturou si tedy strategie CRM a CBM byly do jisté míry velmi podobné.

Pro zobecnění našich závěrů ohledně strategií CRM a CBM je třeba si nicméně uvědomit, že součástí předvolebních kampaní nejsou pouze prezidentské debaty a předvolební projevy, ale mimo to také volební spoty, slogany, billboardy, letáky, dopisy, ale v poslední době se stávají populárními také například mobilizační strategie prostřednictvím sociálních sítí na internetu. Námi provedený výzkum tedy neposkytuje

celkový pohled na strategie CRM a CBM využité v posledních prezidentských volbách v USA a Mexiku, ale pouze na část strategií CRM a CBM, které byly využity v předvolebních debatách a projevech. Pro získání celkového pohledu by bylo vhodné v budoucnu provést výzkum, který by hodnotil strategie CRM a CBM, které byly využity právě ve volebních spotech, sloganech, na sociálních sítích apod.

Přesto můžeme hodnotit náš výzkum jako přínosný, protože může sloužit jako základ budoucích výzkumů strategií CRM a CBM využitých at' už ve volbách v jiných státech, nebo ve volbách v USA a Mexiku v budoucnu. Výzkum odhalil hlavní tématické bloky, které kandidáti považují za významné. Identifikace tématických bloků předvolebních kampaní je důležitá z toho důvodu, že témata, která jsou diskutována v předvolebních kampaních, určují, jaká témata budou vnímána jako klíčová v celé společnosti. Provedený výzkum navíc může posloužit jako základ budoucích studií také tím, že nalezené tématické bloky a jednotlivá subtémata mohou být využity například jako kategorie pro provedení obsahové analýzy. Vhodné by bylo celý výzkum zopakovat pro příští prezidentské volby, které se budou v USA konat v roce 2016 a v Mexiku v roce 2018. Mexiko má totiž poměrně krátkou zkušenost s volbou „na dálku“. Mexičtí emigranti neměli až do roku 2006 možnost posílat své hlasy ze zahraničí, nicméně v prezidentských volbách v roce 2012 byly strategie CBM již součástí předvolebních kampaní mexických prezidentských kandidátů. Do budoucna by bylo zajímavé zkoumat, zda-li se téma migrace v rámci prezidentských voleb v Mexiku stalo předmětem politické diskuze tak, jak je tomu v případě USA.

Prameny

Internetové zdroje

- American Immigration Council. <http://www.immigrationpolicy.org/>
- American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/>
- Boyer, Spencer P. 2012. *Immigration and Integration in the 2012 U.S. Presidential Race – Transatlantic Perspective*. Berlin: Friedrich-Ebert-Stiftung. Dostupné na: <http://library.fes.de/pdf-files/id/09415.pdf> (22.9.2014).
- Brown, Anna a Patten, Eileen. 2014. *Statistical Portrait of Hispanics in the United States, 2012*. Washington, DC: Pew Hispanic Center. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2014/04/29/statistical-portrait-of-hispanics-in-the-united-states-2012/> (5.9.2014).
- Cohn, D´Vera, Gonzalez-Barrera, Ana a Cuddington, Danielle. 2013. *Remittances to Latin America Recover – but Not to Mexico*. Washington, DC: Pew Hispanic Center. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2013/11/15/remittances-to-latin-america-recover-but-not-to-mexico/> (16.4.2015).
- Coleman, Kevin J., Cantor, Joseph E. a Neale, Thomas H. 2000. *Presidential Election in the United States: A Primer*. b. m.: CRS Report for Congress. Dostupné na: <http://www.senate.gov/reference/resources/pdf/RL30527.pdf> (5.9.2014).
- Commision on Presidential Detabes. <http://www.debates.org/>
- EU Election Expert Mission Mexico. 2012. *Mexico: Informe final: Elecciones Generales 1 julio 2012*. b. m.: EU Election Expert Mission Mexico. Dostupné na: <http://www.ife.org.mx/docs/IFE-v2/CNCS/CNCS-IFE-Responde/2012/Octubre/InfMEuro/InfMEuro.pdf> (8.9.2014).
- García y Griego, Manuel. 1998. „The Bracero Program”. In *Mexico-United States Binational Migration Study: Migration Between Mexico and the United States*. Mexican Ministry of Foreign Affairs and the US Commission on Immigration Reform. Austin, Texas: Morgan Printing, s. 1215 – 1221.
- Gonzalez-Barrera, Ana a Lopez, Mark Hugo. 2013. *A Demographic Portrait of Mexican-Origin Hispanics in the United States*. Washington, D.C.: Pew Hispanic

- Center. Dostupné na: http://www.pewhispanic.org/files/2013/05/2013-04_Demographic-Portrait-of-Mexicans-in-the-US.pdf (4.9.2014).
- Hall, E. Thad. 2012. *Primer on the U.S. Election Program*. Washington, D.C.: International Foundation for Electoral System. Dostupné na: <http://www.ifes.org/~media/Files/Publications/Books/2012/English%20Primer.pdf> (6.9.2014).
 - IDEA Internacional a Instituto Federal Electoral. 2008. *Voto en el Extranjero. El manual de la IDEA Internacional*. México, D.F.: Instituto Federal Electoral. Dostupné na: http://uca.edu.sv/mcp/media/archivo/cf5989_votexspa.pdf (10.9.2014).
 - Instituto Federal Electoral. 2006a. *Elecciones Federales 2006. Encuestas y resultados electorales*. México, D. F.: Instituto Federal Electoral. Dostupné na: http://www.ife.org.mx/documentos/proceso_2005-2006/cuadernos/inicio.html (10.9.2014).
 - Instituto Federal Electoral. 2006b. *Elecciones Federales 2006. Votos de los mexicanos residentes en el extranjero*. México, D. F.: Instituto Federal Electoral. Dostupné na: http://www.ife.org.mx/documentos/proceso_2005-2006/cuadernos/inicio.html (10.9.2014).
 - Instituto Federal Electoral. 2011. *Manual del Observador Electoral*. México, D. F.: Instituto Federal Electoral. Dostupné na: http://www.ine.mx/documentos/proceso_2011-2012/documentos/MANUAL_DEL_OBSERVADOR_ELECTORAL_BAJA.pdf (10.9.2014).
 - Instituto Federal Electoral. 2012. *Informe Final del Voto de los Mexicanos Residentes en el Extranjero. Proceso Electoral Federal 2011-2012*. México, D. F.: Instituto Federal Electoral. Dostupné na: http://www.votoextranjero.mx/c/document_library/get_file?uuid=fce8dbba-63e7-4e1e-946e-e09fd59de581 (10.9.2014).
 - Jefferson, Thomas et al. 1776. *Declaration of Independence*. Dostupné na: http://www.archives.gov/exhibits/charters/declaration_transcript.html (2.3.2015).

- Lopez, Mark Hugo. 2008. *The Hispanic Vote in the 2008 Election*. Washington, D.C.: Pew Hispanic Center. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2008/11/05/the-hispanic-vote-in-the-2008-election/> (22.9.2014).
- Lopez, Mark Hugo a Taylor, Paul. 2012. *Latino Voters in the 2012 Election*. Washington, D.C.: Pew Hispanic Center. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2012/11/07/latino-voters-in-the-2012-election/> (22.9.2014).
- Motel, Seith a Passel, Eileen. 2012. *Latinos in the 2012 Election*. Washington, D.C.: Pew Hispanic Center: Washington. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/category/election-fact-sheets/> (25.2.2014).
- National Conference of State Legislatures. <http://www.ncsl.org/>
- North American Free Trade Agreement. <http://www.naftanow.org/>
- Office of the Federal Register. <http://www.archives.gov>
- Passel, Jeffrey S., Cohn, D´Vera a Gonzalez-Barrera, Ana. 2012. *Net Migration from Mexico Falls to Zero – and Perhaps Less*. Washington, D.C.: Pew Hispanic Center. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2012/04/23/net-migration-from-mexico-falls-to-zero-and-perhaps-less/> (4.9.2014).
- Pew Hispanic Center. 2007. *Changing Faiths: Latinos and the Transformation of American Religion*. Washington, D.C.: Pew Hispanic Center. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2007/04/25/changing-faiths-latinos-and-the-transformation-of-american-religion/> (10.9.2014).
- Pew Hispanic Center. 2008. *Hispanics Key to Clinton Victories in Nation´s Two Biggest States*. Washington, D.C.: Pew Hispanic Center. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2008/03/07/hispanics-key-to-clinton-victories-in-nations-two-biggest-states/> (10.9.2014).
- Ribando Selkee, Clare. 2012. Mexico´s 2012 Elections. b. m.: CRS Report for Congress. Dostupné na: <http://fas.org/sgp/crs/row/R42548.pdf> (6.1.2014).
- Rosenblum, Marc M., Kandel, William A., Rimbando Selkee, Clare et al. 2012. *Mexican Migration to the United States: Policy and Trends*. b. m.: CRS Report for Congress. Dostupné na: <http://fas.org/sgp/crs/row/R42560.pdf> (6.1.2014).

- Secretaría de Desarrollo Social. <http://www.sedesol.gob.mx/>
- Stoney, Sierra a Batalova, Jeanne. 2013. *Mexican Immigrants in United States*. Washington, D.C.: Migration Policy Institute. Dostupné na: <http://www.migrationpolicy.org/article/mexican-immigrants-united-states> (2.9.2014).
- Suro, Roberto, Fry, Richard a Passel, Jeffrey. 2005. *Hispanics and the 2004 Elections: Population, Electorate and Voters*. Washington, D.C.: Pew Hispanic Center. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2005/06/27/hispanics-and-the-2004-election/> (6.9.2014)
- Suro, Roberto a Escobar, Gabriel. 2006. *Survey of Mexicans Living in the U.S. on Absentee Voting in Mexican Elections*. Washington, D.C.: Pew Hispanic Center. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2006/02/22/pew-hispanic-center-survey-of-mexicans-living-in-the-us-on-absentee-voting-in-mexican-elections/> (10.9.2014).
- Taylor, Paul a Fry, Richard. 2007. *Hispanics and the 2008 Election: A Swing Vote?* Washington, D.C.: Pew Hispanic Center. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2007/12/06/hispanics-and-the-2008-election-a-swing-vote/> (10.9.2014).
- Taylor, Paul, Gonzalez-Barrera, Ana, Passel, Jeffrey S. et al. 2012. *An Awakened Giant: The Hispanic Electorate Is Likely to Double by 2030*. Pew Hispanic Center: Washington. Dostupné na: <http://www.pewhispanic.org/2012/11/14/an-awakened-giant-the-hispanic-electorate-is-likely-to-double-by-2030/> (25.2.2014).
- Voto de los mexicanos residents en el extranjero. <http://www.votoextranjero.mx/>
- White House. <https://www.whitehouse.gov>
- YouTube, LLC. <https://www.youtube.com/>

Literatura

- Barreto, A. Matt. 2005. „Latino Migrants at the Polls: Foreign-born Voter Turnout in the 2002 Election.” *Political Research Quarterly* 58, č. 1, 79–86.
- Barreto, A. Matt, Ramírez, Ricardo a Woods, Nathan D. 2005. „Are Naturalized Voters Driving the California Latino Electorate? Measuring the Effect of IRCA Citizens on Latino Voting.” *Social Science Quarterly* 86, č.4, 792–811.

- Barreto, A. Matt a Woods, Nathan D. 2005. „Latino Voting Behavior in an Anti-Latino Political Context: Case of Los Angeles County.” In *Diversity in Democracy: Minority Representations in the United States*. Eds. Gary M. Segura a Shaun Bowler. Charlottesville: University of Virginia Press, 148–169.
- Barreto, A. Matt, Collingwood, Loren a Manzano, Sylvia. 2010a. „A New Measure of Group Influence in Presidential Election: Assessing Latino Influence in 2008.” *Political Research Quarterly* 63, č. 4, 908–921.
- Barreto, A. Matt, Ramírez, Ricardo, Fraga, Luis R. et al. 2010b. „Why California Matters: How California Latinos Influence the Presidential Election.” In *Beyond the Barrio: Latinos in the 2004 Elections*. Eds. Rodolfo O. de la Garza, Louis DeSipio a David Leal. South Bend, ID: University of Notre Dame Press.
- Barreto, A. Matt, Merolla, Jennifer a DeFrancesco Soto, Victoria. 2011. „Multiple Dimensions of Mobilization: The Effect of Direct Contact and Political Ads on Latino Turnout in the 2000 Presidential Election.” *Journal of Political Marketing* 10, č. 3, 303–321.
- Bergal, Carina. 2011. „The Mexican Drug War: The Case for a Non-International Armed Conflict Classification.” *Fordham International Law Journal*, 34, 1042–1088.
- Braun, Virginia a Clarke, Victoria. 2006. „Using thematic analysis in psychology.” *Qualitative Research in Psychology*, 3, č. 2., 77–101.
- Bravo, Jorge. 2009. „Emigración y compromiso político en México”. *Política y gobierno*. 6, č. 1, 273 – 310.
- Collingwood, Loren, Barreto, A. Matt a Garcia Rios, Sergia I. 2014 „Revisiting Latino Voting: Cross-Racial Mobilization in the 2012 Election.” *Political Research Quarterly* 67, č. 4, 1–36.
- Correa Alcántar, Manlio César a Rocha Romero, David. 2014. „Desmitificado el voto de los mexicanos en el exterior: retos, falta de voluntad y otras realidades”. *Perfiles Latinoamericanos*, č. 44, 195 – 217.
- Drulák, Petr, Kořan, Michal, Karlas, Jan, Beneš, Vít, Tulmets, Elsa, Strítecký, Vít, Horký, Ondřej, Tomalová, Eliška a Braun, Mats. 2008. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál.

- Durand, Jorge, Schiavon, Jorge A., Vilalta, Carlos et al. 2013. *El voto de los mexicanos en el exterior: Encuesta a ciudadanos mexicanos en el extranjero (2010)*. México, D.F.: Centro de Investigación y Docencias Económicas A. C.
- Escamilla Hamm, Patricia H. 2009. „De cómo el transnacionalismo facilita la participación de los inmigrantes mexicanos en la política estadounidense.” *Migración y Desarrollo* 7, č. 12, 89–114.
- Germano, Roy. 2013. „Migrants’ remittances and economic voting in the Mexican countryside.” *Electoral Studies* 32, č.4, 875–885.
- González Martín, Nuria. 2000. „Ley de Nacionalidad“ *Boletín mexicano de derecho comparado*, 33, č. 98, 873 – 894.
- Goodman, Gary L. a Hiskey, Jonathan T. 2008. „Exit without Leaving: Political Disengagement in High Migration Municipalities in Mexico.“ *Comparative Politics* 40, č. 2, 169–188.
- Guerrero Aguirre, Francisco Javier. 2013. „El modelo del voto de los mexicanos del exterior. Una tarea pendiente“. *Revista Justicia Electoral*, 1, č. 12, 309 – 325.
- Heppen, John. 2003 „Racial and Social Diversity and U.S. Presidential Election Regions“. *The Professional Geographer* 55, č. 2, 191–205.
- Heredia Zubieta, Carlos. 2011. „La migración mexicana y el debate en los Estados Unidos.” *Nueva Sociedad*, č. 233, 132–149.
- Hernández Campos, Gabriel. 1999. „El procedimiento de naturalización conforme a la nueva Ley de Nacionalidad”. *Revista Jurídica de la Escuela Libre de Derecho de Puebla* 15, č. 1, 81–96.
- Hero, E. Rodney. 1992. *Latinos and the U.S. Political System: Two-Tiered Pluralism* [verze pro Kindle]. Philadelphia: Temple University Press.
- Jackson, Rachel. 2014. *Restauración de la Credibilidad en el Proceso Electoral Mexicano, 2006-2012*. b. m.: Trustee of Princeton University. Dostupné na: https://www.princeton.edu/successfulsocieties/content/data/policy_note/PN_id244/translation_files/Policy_Note_ID2440.pdf (10.9.2014).
- Kunczik, Michal. 1995. *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum.
- Levitt, Peggy. 1998. „Social Remittances: Migration Driven Local-Level Forms of Cultural Diffusion”. *International Migration Review* 32, č. 4, 926–948.

- Levitt, Peggy a Lamba-Nieves, Deepak. 2011. „Social Remittances Revisited”. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 37, č. 1, 1–22.
- Merino, José. 2005. *Transition to Democracy under a Clientelistic Autocracy: remittances in the making of independent citizens of Mexico*. Příspěvek přednesený na konferenci APSA Annual Meeting, Washington, D.C. 1.-4. září, 2005. Dostupné na: <http://notecrom.com/content/files/397/file.pdf> (16.9.2014).
- Nill Sanchez, Andrea. 2013. „Mexico’s Drug “War”: Drawing a Line Between Rhetoric and Reality.“ *Yale Journal of international Law*, 38, č. 2, 467 – 509.
- Pérez-Armendáriz, Clarisa a Crow, David. 2010. „Do Migrants Remit Democracy? International Migration, Political Beliefs, and Behavior in Mexico“. *Comparative Political Studies* 43, č. 1, 119–148.
- Pfutze, Tobias. 2012. „Does Migration Promote Democratization? Evidence from the Mexican Transition.” *Journal of Comparative Economics* 40, č. 2, 159–175.
- Řiháček, Tomáš a Roman, Hynych. 2013. „Metoda zakotvené teorie”. In *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Eds. Tomáš Řiháček, Ivo Černý, Roman Hytych et al. Brno: Masarykova Univerzita, 44 – 74.
- Santibáñez Romellón, Jorge. 2006. „Migrantes mexicanos en los Estados Unidos, su número y su voto en las elecciones de México”. *Biblioteca Jurídica Virtual del Instituto de Investigaciones Jurídicas de la UNAM*. Dostupné na: <http://biblio.juridicas.unam.mx/libros/7/3472/3.pdf> (6.9.2014).
- Selee, Andrew. 2008. „La migración y las elecciones en los Estados Unidos”. *Foreign Affair en Español*, 8, č. 2, 51–60.
- Valdez Zepela, Andrés, Huerta Franco, Delia A., Aguilar Aldrete, Arturo et al. 2007. „El voto de los mexicanos en el extranjero. Un análisis de los resultados de 2006, a la luz de las teorías sobre el comportamiento político”. *Revista Latina de Comunicación Social* 62, 1–7.